

6. április 16

ve.

190
190
312
225
285
225
285
220
322
szerelem 92
50
(Versek) 100
176
132
284
160
230
176
176
110
311
88
132
97
154
154
176
220
150

1200
225
250
270
300
250
300
550
282
375
220
220
132
132
30
30
30
440
176
150
132
150
44
176
106
150
220
133
350
151
250
300
246
132
220
149
317
242
317

ve.

150
125
100
200
75

rtályában,
őzetes bekl.

**Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda**
3181
Uj-Kolozsvár, St. Bar
1. Pop (Brassai-utca)
Telefon:
Szerk. és kiadóhiv.
977, 228 és 104
Sz. N. Sz. — — — 228
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 5
Számbeszben — — 5

3181

Dr. Ramasetter Róbert
I. Disztér 2. II. 8.

Budapest

ELLET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1020
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 280
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926 április 19 Hétfő

Uj-Kolozsvár • IX. évfolyam • 84 szám

5686. Ijjar 5

Moszkvától Marokkóig

— Külpolitikai figyelő —

Az emberek jönnek-mennek, szórakoznak, sopánkodnak, megöröködnek kisebb-nagyobb napi gondjaik melomkövei között és közben észre sem veszik, hogy lábuk alatt dübörög a föld, fejük fölött a levegő villámos feszültségek fölterhes. Valami balga és jogosulatlan optimizmus üli meg a leikeket, valami komor fülledtség, amely rendszerint nagy viharok előjele.

A világháború befejezése óta Európa már sok válságon ment keresztül, de e válságokat mindig sikerült a diplomácia és a politika csuda doktoraival valahogyan eliminálni. Tetszetős hazugságokkal kötezték be a sebeket, megtevesztették a tömegeket és önmagukat, hittek olyan szerződésekre, amelyeket az élet nem szankcionált, a tényleges erőviszonyok pedig egyszerűen megfosztottak minden realitástól. A képzelt és megtevesztés kuruzslói azonban most már napnál világosabban láthatják, hogy a tényleges erőket nem lehet megkötözni, a hazugságot nem lehet igazsággá emelni a rosszhiszeműséget nem lehet kenetes szavakkal kendőzni: a valóság fejére lázad mindazoknak, akik ellene eszelekednek. Egy pillantás Európa külpolitikai helyzetére és mindenki láthatja, hogy a stabilnak hitt talaj megmozdult, az erők forronganak, az erjedés mérges kengőzöket lehel ki magából, a lelancolt szellemek tánca kezdtek és szörnyű „danse macabre” t-ljtenek a népszövetségi ábrándok megmerevedő hulláján.

A locarnoi paktum békéjét a valóság nem ratifikálta. Németország a legutóbbi genfi tárgyalások óta végleg ráeszmélt arra, hogy a nyugati nagyhatalmak nagyhatalmi törekvései egyáltalában nem garantálják jövőjét és ott kell keresnie fejlődésének lehetőségeit, ahol éppen lehetséges. Ez teszi érthetővé az orosz orientációt, amelyet a német nemzetiek már hónapok óta sürgetnek, minden szavukban és minden rendelkezésükre álló sajtóorgánumban kihangsúlyozva, hogy a Népszövetség nem egyéb, mint a nyugati kapitalizmus kizsákmányoló szövetsége, mely jelenleg a legyőzött népektől szedi legzsírosabb profitját. A végletek találkoztak: a szovjet barátságáért a szélső nacionalizmus német bajnokai epednek legjobbban, ami azt jelenti, hogy a demokrácia ma már nem tud stabil viszonyokat teremteni s mindenütt a végletek kerekednek felül.

Csodálatosképpen azt kell látnunk, hogy Mussolini imperialista törekvéseinek subája alatt is meleg szovjetbarátság lappang. Ezt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy Mussolini főleg azért odáztatja a román-olasz szerződés megkötését, mert Besarábia garantálásával nem akar kellemlenkedni a szovjetnek. Ezzel szemben közösen vasúti kapcsolatokról ábrándozik, amelyek Olaszországot Oroszországgal kötik össze s egybeként is észrevehető, hogy a páu-olasz imperializmus mintegy másolata akar lenni a szovjetek imperializmusának. Már már azt hittük, hogy a marokkói fronton is béke váltja fel a harcokat, amikor naiv ábrándozásainkba beleszólt Mussolini szava is, aki maga is részt kér a marokkói béke profitjából.

Közben Lengyelország miniszterei öke véres fejjel szaladgál Csehszlovákia és Románia barátságának megszilárdításáért, mert az orosz szovjet diplomácia északon kihuzta a gyékényt lábai alól. Minden emberi számítás és politikai providencialitás ellenére: a balti államok nem Lengyelországgal és a nyugati hatalmakkal paktáltak le biztonságuk biztosítására, hanem a szovjettel. Keleten a szovjet, nyugaton Mussolini: két nyugtalan szörny emelkedik ki a világháború utáni béke posványából, megrabolva a biztonságban emésztők álmát s azzal

fenyegetve a nyugati hatalmokat, hogy az évtizedekre elgondolt biztos tázis — merő fikció, amely rövidesen új katalizmákban bizonyítja be élel képtelenségét.

Albion lomha ködét szociális erjedések villámfényei világítják át. A brit világbirodalom kompakt nyugalmán belső ellentétek ütnek véres sebeket. A szénválság tetőfokára ért s a kormányznak választania kell a megalkuvás, vagy az akut ellenállás nehézségeivel A szo-

ciális nyugtalanság egyre nagyobb Angliában, bányászok sztrájkja rövidesen félelmetessé dagadhat. Mindenütt forrongás, mindenütt nyugtalanság, mindenütt lázas vajudások...

Az emberek pedig járnak-kelnek, a napi politika kisdud örvényeiben kapkodnak fiktív szalmaszálak után, apró koncokon marakodnak s nem érzik, hogy közben Moszkvától Marokkóig minden tótágast áll s új katalizmák eredői rohamozzák meg az ingatag jelent.

Bukarestben csak hétfőn kezdődnek meg újra az egyetemi előadások

Összerombolták az „Epoca” című lap szerkesztőségét

(Bucuresti-Buarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti egyetem tanácsa tegnap este ülést tartott. Pargreti rektor bejelentésére, hogy a diákok legnagyobb része újból beiratkozott, az egyetemi tanács elrendelte az előadások megkezdését április 19. ével. A beiratkozási terminust is meghosszabbították 10 nappal. Azok, kik ezen idő alatt sem iratkoznak be, elvesztik vizsgára való jogukat. Az orvosi fakultás első két évfolyamának újbó megnyitására vonatkozólag úgy döntött az egyetemi tanács, hogy előbb a fakultás tanári karának véleményét fogja kikérni. A diákokthoz az előadások megkezdésével egyidejűleg megnyitják a diáksztrájk alkalmával kirett büntetések ügyét nem tárgyalják, mert még korainak tartják ezekben az ügyek-

ben újból határozni.

Tegnap este egy diákcsoport tüntetést rendezett az „Epoca” című lap szerkesztősége ellen, a lap ak Miron Cristea patriarcha személyét támadó cikke miatt, amelyért különben az „Epocát” tegnap el is kobozták. A diákok behatolták a szerkesztőségbe, ahol megkérdezték, ki vállalja a felelősséget a cikkért? Amikor azt a választ kapták, hogy az egész lap felelős, a diákok rombolni kezdték a szerkesztőségi szobákban és betörték az ablakokat is. Majd a patriarcha lakásához akartak vonulni, hogy szimpátiatüntetést rendezzenek mellette, de a csendőrség megakadályozta őket ebben. Erre a Nemzeti Keresztény Ligának a Calea Victoriein levő helyiségéhez vonultak, ahol néhány percig tüntettek, maj szétoszlottak.

Küszöbön áll a német-orosz szövetség

A berlini külügyminisztérium szerint a román-lengyel katonai szerződés is siettetette a Moszkvával folytatott tárgyalásokat

Oroszország nélkül is megtartják a leszerelési konferenciát

(Berlin, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német-orosz külön megállapodások híre, amely pár napja nagy nyugtalanságot kelt Londonban és Párisban, ma hivatalos helyről nyert megerősítést. A berlini külügyminisztérium ugyanis a sajtó képviselői számára teadélutánt rendezett, amelyben informálta a lapok külpolitikai szerkesztőit az Oroszország és Németország között készülő megállapodásokról.

A külügyminisztérium cáfolja azt a híresztelést, hogy a genfi kudarc következménye volna a német-orosz szerződés küszöbön álló megkötése. Elismeri, hogy csak a genfi konferencia után értetült a lengyel román katonai szerződés megkötéséről, ami mindenesetre hozzájárul a német-orosz tárgyalások gyors befejezéséhez. Az antant hatalmaival való jóviszony nem változhat meg az új helyzetben. Angliával folytatott tárgyalásokon Németország hangsúlyozta, hogy a szövetség s hatalmakkal megkötendő szerződésnek egyike sem tartalmaz Oroszország ellen irányuló tendenciát. Kijelentették, hogy Németország a Népszövetségen belül nem engedi telhasználni magát a szovjet ellen. A német külpolitika előre kijelölt állomásai: London, Locarno, Genf, Oroszország, amiből eddig sem csinált titkot és ezután sem akar titkot csinálni.

A német-orosz tárgyalások azonban e kijelentések ellenére is látható nyugtalanságot keltenek ugy Londonban, mint Párisban. Chamberlain e kérdésben hosszabb tanácskozásokat folytatott Franciaország londoni nagykövetével. Londoni diplomáciai körökben tegnap arról beszéltek, Franciaország Angliát és Amerikát fel fogja kérni, hogy barátságosan lépjenek közbe Berlinben az orosz-német tárgyalások kérdésében. Ez az indítvány azonban, amint beavatott politikai körökből félhivatalosan jelentik, nem történt meg.

Páris, április 17. Illetékes helyen kijelentik, hogy a május 17.-re Genfben összehívott leszerelési konferenciát nem fogják elhalasztani. Oroszország visszautasítása mindenesetre sajnálatos, azonban nem teszi jogosulttá egyes külföldi körök azon aggodalmát, hogy a konferencia nem fog sikerrel járni.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” értesülése szerint az új lengyel-román szerződést ratifikálása előtt egyes pontokban meg fogják változtatni. Skrzinszky lengyel miniszterelnök kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a szláv blokk kifejezést nyilvánvalóan félreértették és arra utal, hogy Lengyelország történelmében számos olyan közösségre tekinthet viszsza, amikor közös király alatt állottak. Megvan a lehetősége annak, hogy a két állam szövetség keretében, földrajzi helyzetükre és közös fajukra való tekintettel, szorosabb viszonyba kerülhessenek egymással.

Beszélt ezután a készülődő német-orosz viszony biztosítási szerződéséről. Nem hiszi, hogy a német kormány bármilyen olyan szer-

ződést kötne, mely a locarnoi kötelezettségek ellen irányulna. Német államférfiakról nem telezhető fel, hogy most titkos szerződéseket kössenek, amelyek a Népszövetség alapszabályaira való tekintettel sem maradhatnak titokban és így rövid időn belül amugy is érvénytelené válnának.

Páris, április 17. A „Matin” hosszabb cikkben rámutat azokra a különböző fővárosokból kiinduló manőverekre, amelyek úgy tüntetik fel Franciaországot a locarnoi szerződés folytán, mint amely képes lenne tradicionális barátait elhagyni Németország kedvéért és tönkrement országnak állítják be, amely már nem képes szövetségeseit hathatósan megvédeni.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Az Országos Sételbizottság közleményei

Az Országos Sételbizottság felhívja az összes helyi csoportokat és ahol ilyenek nincsenek, a Szövetség, vagy valamely intézményének megbízottjait, hogy most már minden további haladék nélkül közöljék a sételbiztos nevét. A Sételbizottság meg van róla gyűződve, hogy nincsen az országban egyetlenegy cionista sem, aki ne tudná, hogy a sételgyűjtés a legtöbb cionista kötelesség és nincs az a másirányú elfoglaltság, amely bárkit felmentene ez alól a munka alól. De egyben nyomatékkal figyelmébe ajánlja a bizottság Erdélyi cionistáinak, hogy a sételbiztos tisztségével csak olyanokat ruházzanak fel, akik ezt önként vállalják és akikben megvan a garancia arra, hogy minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy az idén a maximális eredményt fogják elérni. Aki a sételgyűjtést vezeti, annak tisztában kell lennie azzal is, hogy most a sétel ideje egybeesik az Ijars-akcióval, tehát a meggyőzés és a propaganda hónapjával. Kettős eredményt kell elérni: minél több zsidót kell a tanítás és felvilágosítás fegyvereivel a cionista eszmének megnyerni és ennek negyszáza sétel begyűjtésében kell kifejezésre jutni. A sételgyűjtés nem az ifjúság dolga csupán. A helyi csoportok és a körzetek vezetősége, a nagyintézőbizottsági tagok és a cionista megbízottak általában a legteljesebb mértékben felelősek a sételgyűjtés eredményéért, amely egy ország cionista felelőssége és komoly-ságának a világszervezet és a többi országok cionistái felé is élesen kijelölendő fokmérője. Ne hagyjuk magára a lelkes fiatalságot ebben a komoly cionista kötelesség teljesítésében! Minden zsidó megfizeti a sételt, ha erre felhívják és ezért minden vezető cionistának első és legszentebb kötelessége gondoskodni arról, hogy a sételgyűjtés tökéletes legyen.

Az aradi Chevre Kadischa közgyűlése

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg az aradi szentegylet ezévi rendes közgyűlését. Az ülést dr. Schütz Henrik hitközségi elnök nyitotta meg. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg a szentegylet elhunyt elnökéről, Dózs Dezsőről, majd a szentegylet által fentartott szeretetház működését ismertette. Ezután felolvasták a választmány évi jelentését, amelyben a választmány javasolja Dózs Dezső emlékének jegyzőkönyvi megörökítését, valamint egy 10.000 lejes alapítvány létesítését, amelynek kamataiból az elhunyt halála napján egy szegény embert ruházzanak fel. Az indítványokat a közgyűlés egyhangulag elfogadta. A választmányi jelentés elismeréssel emlékezik meg dr. Schütz Henrik hitközségi elnök és az elhunyt Dózs Dezső érdemeiről, akik a temető kiépítésének ügyét igen nagy lépéssel vitték előre. Megemlékezett még a jelentés báró Neumann Adolf, Funkelstein József volt elnök, Dávid Vilmos temetőelöljáró és Kohn Adolf főként érde-meiről, akik életükben igen sokat munkálkodtak a Chevre érdekében. Végül javasolja a jelentés a tagdíjaknak százszázalékkal való fel-emelését, amit a közgyűlés elfogadott.

A jelentés felolvasása után az új vezetőség megválasztására került a sor. Freund Fülöp választási elnök vezette le a választást, amelynek eredményeképpen a vezetőség így alakult meg: elnök Kornis Ödön, elnökhelyettes dr. Keppick Jakab, temetési elöljárók: Fekete Jakab, Eiser Sándor, Grünwald Vilmos, Herczog Lipót, szeretetházi elöljáró: Schwartz Manó, sirkertelöljáró Bornstein Sándor, ellenőr Weisz Samu, alaptökekezelő Halpern Miksa, választmányi tagok: iltói Adler Andor, Berger Albert, Szenes Henrik, Deutsch Andor, Flamm Miksa, dr. Fuchs Albert, Gartner Márk, Freund Fülöp, Hirschfeld Fülöp, Lantos Miksa, Leichter Lipót, Ráskai Miksa, dr. Weiner János, Weisz Mihály.

Zsidó Almanach

Ez a címe annak a többszázoldalas, illusztrált évkönyvnek, amelyet az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség rendez a szeptember 1-ikéig. A gazdag irodalmi, tudományos, politikai, társadalmi és statisztikai rovatok mellett rengeteg fénykép és illusztráció fogja emelni a

Zsidó Almanach garantált nivóját. A Zsidó Almanach, amely az első ilyen évkönyv Erdélyben, régóta érzett hiányt fog pótolni és éppen ezért az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kulturügyi osztálya fokozott gondot fordított a művelés belső felelősségérzetével igyekszik összeállítani en-

Ausztriában is felemlék a beviteli vámokat Retorzió készül a román importvámok felemelése miatt

(Cluj Kolozsvár, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik legutóbbi számában közölte az Uj Kelet, hogy Ausztria bukaresti konzulja tiltakozását jelentette be a román kormánytól az új import vámtarifa életbeléptetése miatt, amely igen érzékenyen sújtja az osztrák exportot, különösen pedig a vasipart.

Egyik mai bécsi jelentés szerint az osztrák kormány előterjesztést tett a nemzeti tanácsnak, hogy a szomszédállamok mintájára vezessék be az erőteljesebb vámvédelmi rendszert és a belföldi ipar érdekében elsősorban a vas-, fém-, fa-, üveg- és textiltermékek behozatali vámját emeljék fel. Ezenkívül tervbe vették a lizsi-, hús- és egyéb fontos beviteli termékek vámemelését is.

Az utóbbi cikkek vámemelése — kiszivárgott hírek szerint — főleg Románia ellen irányulna és ezek életteléptetésére csak akkor kerülne sor, ha Románia fentartaná, illetőleg nem venné revízió alá az ujonnan életbeléptetett importvámokat. Hogy a

nek a reprezentatív könyvnek úgy a tartalmi, mint a technikai részét. A Zsidó Almanach, amely olyan díszes könyv lesz, hogy egyetlen művelt zsidó család és zsidó intézmény könyvtárából sem hiányozhat, augusztusban fog megjelenni Szabó Imre szerkesztésében.

birnek van némi alapja, misem igazolja jobban, mint az, hogy a bécsi sajtó állandóan napirenden tartja ezt a kérdést és hangoztatja, hogy a felemelt vámok főleg Ausztria ellen irányulnak. A „Die Börse“ amely Ausztria legjelentékenyebb gazdasági organuma a következőket írja:

— A Bratianu kormány által április elsején életbeléptetett vámtarifa nemcsak, hogy bizonytalanul teszi az osztrák bevitt, különösen a vas termékek bevittét Romániába, hanem egyenesen lehetetlenné teszi Ausztria a vasipari termékek kivitelének 25 százalékát helyezte el eddig Romániában. Az elmúlt év folyamán 215 ezer méter-mázsas vas és fémeket exportáltak oda, melyből 156 ezer vas, 8 ezer fémipari cikk volt, 40 ezer gép- és 7-800 mázsas elektrotechnikai áru volt. Az osztrák ipar a Romániával folytatandó tárgyalások során meg kell, hogy találja módját annak, hogy utja Romániába nyitva álljon és ha más mód nincsen erre, nem szabad viszaradni attól sem, hogy a román exportcikk elől elzárjuk a behozatalt.

Továbbra is zárva marad a kolozsvári román opera A sztrájkoló karszemélyzet visszautasította az igazgatóság ultimátumát. Hétfőre várják a döntést

(Cluj Kolozsvár, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a kolozsvári Román Opera kórusa és balettszemélyzete fizetéselemelési követeléseinek nemteljesítése miatt sztrájkba lépett. Az Opera kapui már egy hete zárva vannak és az előadások szünetelnek. A sztrájk közvetlen kitörésére az adott okot, hogy a kórus és balettszemélyzet egy küldöttsége előtt Lepadatu Alexandru, a liberális kormány volt kultuszminisztere határozott ígéretet tett a fizetések felemelésére. A kultuszminiszterium irásban is értesítette erről a kolozsvári Román Opera igazgatóságát, amelynek értelmében az opera direktiója a fizetések kérdésének végleges rendezéséig januártól kezdődőleg 400-500 lejes fizetést öbltetet utalt ki a kórus tagjainak. Ezt a pluszt azonban áprilisban már nem kapták meg a kórus tagjai, akik másfél óra várják az életstandardon mélyen alól mozgó fizetésük felemelését, mire elhatározták, hogy követeléseik kivívására energikusabb eszközökhöz nyulnak. Mintán az igazgatóság a többlet kifizetését megtagadta, proklamálták a sztrájkot, amelyhez a balettkar is csatlakozott.

Menyit fizetést kapnak az opera tagjai?

Az opera tagjainak fizetése mögött, mint azt az alábbi számok is bizonyítják, nagy diszproporcionáltság áll fenn. A vezető szólisták fizetése ugyanis általában megfelel a mai életnivónak, a kóristák és különösen a balettkar honoráriuma teljesen minimális. Így Aposton, Áca de Barbu és Lya Pop 1400 lej napi gázsit kapnak, Dobranskaja asszony, a legutóbb a Zidóné elődása alkalmával nagy sikerrel szerepelt szopránénekesnő havi fizetése nem haladja meg a 3200 lejt havonta. Általában a kórus tagjainak adott legnagyobb fizetés sem haladja meg a havi 3500 lejt, viszont vannak olyan kóristák is, akik mindössze 2000 lejt kapnak havonta.

Még szomorúbbak a fizetési viszonyok a balettszemélyzetnél. Szinte hihetetlenül hangzik, hogy Vajda Ila, az opera primballerinája 2500 lejes havi gázsit húz, a kisegítők pedig átlag 200-400 lejt. Az egész balettkarban mindössze 10 fixfizetéses táncos van, a többiek ugyancsak a sztrájk révén próbálják keresztülvinni, hogy a fizetési státusba őket is beikad-rálják.

Az Uj Kelet munkatársa ma délelőtt felke-

reste Popovici-Bayreuth igazgatót, aki a következőket mondotta:

— Az Opera kórusának és balettkarának sztrájkmozgalmát éppen a legalkalmatlanabb időpontban, közvetlenül kormányválság után tört ki, midőn a minisztériumok kasszái üresen állanak és midőn az egész világ ott tolong a miniszteri ajtó előtt. Ha csak végrebajtó szerve-vagyok a miniszteri rendelkezéseknek és nem tudok eleget tenni a kar kérésének, bár elismerem, hogy azok egyrésze feltétlenül jogosult. Vannak azonban turbulens elemek a kóristák között, akik a kedélyeket állandó izgalomban tartják és ezáltal kizárják a békés megegyezés lehetőségét. Az Opera igazgatóságának elítélte a szándékát, hogy amennyiben a kórus rövid időn belül nem veszi fel a munkát, úgy azonnal kimondja az ideiglenes bezárást és az operaelőadások helyett szimfonikus koncertek rendezését tervebe.

A kórus határozata

Amint ismeretes, C. Pop, az opera adminisztrátora a fővárosba utazott, hogy a fizetéselemelési pluszhoz szükséges összeget a kultuszminisztériumban kieszközölje. A kórus ma délután ülést tartott, amelyen foglalkozott az igazgatóság ultimátumával is. Kimondották, hogy az ultimátumot nem veszik tudomásul és további magatartásukat Pop adminisztrátor visszatértétől teszik függővé. Amennyiben ugyanis a kívánt összeget Pop magával hozza, úgy a kórus hétfőn ismét munkába áll, ellenkező esetben folytatják a sztrájkot és küldöttséget menesztenek a kultuszminiszterhez is.

Honcsertakarók,
brókátok, butorszövetek legolcsóbb
bevásárlási forrása **Back Bernát,**
Oradea-Mare, P. Regina Maria I.
Telefon 9-55

Zsidos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség melletti készítő előkészítő iskolai magánvizsgákra, ösztöndíjra vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjusztálva.**

„Kristály” kezelemelő,
vegytisztító és gőzmosógár, Cluj,
Telefon 500

IROK Salamon

Két lírai ember, hogy szan kikristályozó Salamon László szövegeit a világhoz, megvilágítsák csapjait idegesein és rá az ilyen irodalmi bőséget megnyilatkozik.

De csak az igyenyünk. A kinyitjuk, ahol megráz a Nirvany egy örök hitet a Természet előttünk, hogy ez a ritmus, költésében, mult tetszelgőn edneki, hogy az pályességgel fönmagát.

Salamon költik az óvatnem, hátha most magamat, a mai rend fökövetelőzése és érzelmileg esebb és nem pzik a költőnyében.

A publicis is van — egé életből.

Művészi glapokról. A kéteva tudatla vágyakozása d lélek pogány. A Szahara é nős mai élet mo

Terpeszke
Miat abra
Harspni.
Forog a
Idők mo

Az esett é idők idegekbe utolsó strófájá

... Megy
Kiket a
Biz de
Minden d
És sirni
És gyöng

Vidámságá nehé bronzb perditől a kednak induló da végződik:

Elmuló i
Nincsen.

Sok heinele másikk finomal nod mellől ök magasztosságg meg értem ök vöket, így ke gáért, a „legn

Bámulatos ket tud kihoz rokban, az im hoz és apjáról tud lenni, mi a három stróf

Ó, boldog
A halál
Kik miad
S az élet
A halk ö
Mosollyal
Minden kö
uj eszme, uj

IROK ÉS IRÁSOK

Salamon László: Végtelen élet

(Verseik)

Két lírai könyve után elvárta volna az ember, hogy egy átfogó és mélyreható, pontosan kikristályosodott viágnézeti írást kapjon Salamon Lászlótól. Nap nap után ontja hozzá- szólásait a világpolitikai szövevényes problémái- hoz, megvilágít jellemző kis adottságokat, gro- teszk csápait csalja ki lomha konvencióknak, időseken és rámenősen végzi a pörölycsapásokat. Az ilyen jó ól harcok, lármák, kiméletlen és bűsz megvilágítást szeretnénk egy új könyvben.

De csak az első pillanatban támadnak ilyen igényeink. Ahogy a „Végtelen élet“ lapjait kibontjuk, ahogy sorra megyünk a dalokon és magráz a Nirvana szikkadt szele és fölőhang egy örök hit boldog szimfóniája és fölőhang a Természet éltető kőrészava, máris röstelke- dünk, hogy ettől az írótól, akinek való lénye a ritmus, követeljük, hogy a próza darabos ságában, muló napok divatjának köntösében, tetszelgőn edja magát, amikor ime megadatott neki, hogy a gyöngyök hangján, büszke ünne- pélyességgel feltört muzsikával mutathassa igaz önmagát.

Salamon Lászlót ebben a könyvében nem bökik az óvatosság és körültekintés, az „istene- nem, hátha megbántom vele őt, vagy megbán- tom magamat“ szempontjai. Örökös háborgása a mai rend fonák tarthatatlansága miatt, lázas követelőzése egy kiegyensúlyozott, egy logikailag és érzelmeleg külön világnak összefogóbb, böl- esebb és nemesebb formában, művészetbe pom- pázik a költő poémáinak ebben a gyűjtemé- nyében.

A publicistát pedig — ahogy ez rendjén is van — egészen visszapurancsolta a Végtelen életből.

Művészi gyönyör illatozik és hullámszik e lapokról. A kor büne és fásultsága, ernyedtsége, tévova tudatlansága és nyugalom után lihegő vágyakozása dobban e sorokból, egy hajszolt lélek pogány sikolya. Mindjárt első versével, „A Szahara énekével“ belénk markol, e külön- nős mai élet kuszá hurjait rezdíti, amikor át- kos szóval mondja:

Terpszakedik és mi vágya sítos egyéb
Mint abra-ot és ujra abra-ot
Harajni, míg un'alan körökben
Fog a lét
Idék motolláin.

Az esett és alulmaradott világ, ez anyagias idők idegekbe harapó hangulatát érezzük a vers utolsó stórfájából:

... Megyünk görnyedten: ebrudalt álmodók,
Kiket a megváltozott köptek le szőnyegen.
Böhd de hssát az időnély rákmereszi,
Minden daluk fásultságba dermed
És sírni sem és sírni s m tuduk
És györgéd szavunk önkéinkbe lágjad.

Vidámságát is e költőnek a világfájdalom nehéz bronz brokátja fődí. „Perdülő időknék perdülő a kedve“ — így kezdődik egy vidám- nak induló dala és e két bölcselkedő sorral végződik:

Elmuló idékben új eredet napja,
Nincsen, aki köztünk a mulást sirassa.

Sok heinei vonás csillan meg azért egyik- másik finomabb versében. „Ne taszitsd el tró- nod mellől őket“ című költeménye himnusi magasztossággal indul: „Áldd meg Uram, áldd meg értem őket, a szegény, a szomorú bün- tevőket“, így kezdi imáját, hogy a végén önma- gáért, a „legnagyobb bünösért“ imádkozzon.

Bámulatosan tiszta csengést és meleg színe- ket tud kihozni a szülővárosához intézett so- rokban, az imádatos szeretet hangjait az apjá- hoz és apjáról írott költeményben és megindító tud lenni, mindnyájunk helyett beszélő abban a három stórfában, amit anyjához intéz:

Ó, boldog orcád orcámhoz szorítván,
A halál údvét együtt badd vehessük,
Kik mindig csak a menny kapuját lestük
S az életből, ha pár fillér marad még
A halk örömnék osztogassuk szíjjel,
Mosollyal és kettényilt tenyérrrel.

Minden költemény egy-egy új szín, egy-egy új eszme, új hang és a nagy dübörgések és a

harsonák mélyén e koncertből egy költői szív esdő, halk pianisszimója hallezik.

Nem frappáns képek művésze, nem meg- lepő fordulatok virtuóza e költő. Öszinte gon- dolatok, igaz meglátások, átélt keservek nem ismerik e szellemi játékok, amely művéz- kedőknek adatott. Egy boldog kor termékei ezek a ver- sek, nem pedig tragédiás időkéi. Salamon László pedig a ma költője:

„Vigyázzatok: sorsomban sorsotok zeng.“

Franciaország hadihajók építésével válaszol Mussolini gyarmati politikájára

Elfogadták a francia haditengerészet költségvetését. Olaszország Románián keresztül vasuti összeköttetést létesít Moszkvával

(Bucuresti-Bukarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A diplomáciai körökben élénken foglalkoztatja a román—olasz szerződés ügye. Olaszország igen jóakarattal van Románia irányában a szerződést illetőleg, de a legújabbabb kérdést, a beszarábiai problémát, amely eddig is ennek a szerződésnek utjában állott, nem sikerült még a tárgyalások útja elől eliminálni. Valószínű azonban, hogy találunk egy formulát. Szó van arról, hogy Franciaország a közép-európai államok hozzájárulásával garantálja a Dajesztter-h tárt.

A tárgyalások egyébként annyira előra- haladtak, hogy Olaszország foglalkozik azzal a tervvel, hogy közvetlen vasutvonalat létesít Oroszországgal. Az összeköttetés Spalatóból indulna ki és Belgrádon, Erdélyen és Beszarábián keresztül vezetne Oroszországba.

A bekerített Franciaország

Ha tekintette vesszük a kiélesedett olasz— francia ellentétet, bizonyosra állítható, hogy Franciaország már csak azért is igénybe fogja venni a közép-európai államokat a beszarábiai határ garatására, mert ezzel összekuszálhatja azokat az összeköttetéseket, amelyek letagad- hatatlanul léteznek Olaszország és Moszkva kö- zött. Hiszen ezek a kapcsolatok állottak utjá- ban eddig is annak, hogy Olaszország aláírja azt a nemzetközi egyezményt, amely Beszará- biát román területnek deklarálja.

Az orosz—olasz barátság mellett most ki- pattant az orosz—német szövetség is, amely- nek éle ugya csak Franciaország ellen irányul. A franciákat tehát az a veszély fenyegeti, hogy egyrészt Németország és Oroszország a száraz földön, Mussolini pedig a tenger felől bekeri- tik. A német—orosz veszedelem ellen a „Qvai d'Orsay úgy védekezik, hogy létrehozta a ro- mán—lengyel szövetséget, valamint Csehszlo- vákia és Ausztria szimpátiáját, a tenger felől fenyegető veszedelem ellen pedig megerősíti a flottáját.

Fejlesztik a francia flottát

A tengerészeti költségvetés tárgyalásánál Leygues tengerészeti miniszter nagyobb beszé-

A könyvet — amely a Parnassus kiadó ki- adása — tetszetősen állították ki és olcsó áron, hogy hozzáférhető legyen a proletár számára is, akinek érzelmi számos versben találunk itt költői kifejezésre. Szabó Imre

A „Végtelen élet“ kapható az Uj Kelet könyvosztályában is. Ára 60 lej. Ugyancsak az Uj Kelet könyvosztálya útján rendelhetők meg a még rendelkezésre álló amatőr példányok, a szerző kézzel írt példányok, a szerző kézzel írt példányok, a szerző kézzel írt példányok.

det tartott. Rámutatott arra, hogy a háboru előtt a tengerészeti költségvetés 600 millió frank volt, most 140 millió, holott a frank esésének és az anyagdrágulásnak arányában 3500 milliónak kellene lennie. Védelmébe veszi a tengeralfutárokat, majd hang-nyozza, hogy Franciaországnak szüksége van haditengerészetre, amely világhelyzetének és gyarmati érdekeinek megfelelően. Kifejtette, hogy a tengernek sza- badnak kell lennie és senkinek sincs joga mon- dani, hogy „ez a tenger az enyém“.

Mussolini osztozkodni akar

A francia külügyminisztériumban bizonyosra veszik, hogy Mussolini be fog avatkozni a ma- rokkói béketárgyalásokba. Az olasz miniszter- elnöknek az a terve, hogy már az első alkalmat is kihasználja a tengeri szerződés módo- sítására és Olaszország érdekében annak revizióját fogja sürgetni. Arról, hogy milyen for- mában lépjen fel, még nem határozott Musso- lini, azonban el van tőkélve arra, mihelyt a béketárgyalások hivatalosan megindulnak, a francia, spanyol és rif megbízottak között fel- veti az algezdási egyezményt, amelyben Olasz- országot annak idején háttérbe szorították és azt fogja kívánni, hogy a rif területen az ola- szok ugyanolyan gazdasági kiváltságokat kap- janak, mint Franciaország és Spanyolország.

Ultimátum a rifkabiloknak

Tangerből jelentik, hogy a francia—spanyol békedelegáció egy-egy tagja megérkezett Uds- daba és ma valamennyi békekövet összejött. Szó van arról, hogy Mougin francia tábornok, aki az előkészítő tárgyalásokat vezette Abd el Krim kiküldöttjével, a francia és spanyol delegáció nevében nyomban az első összejövetelen ulti- mátumot fog intézni Abd el Krimhez, mert tiszta helyzetet akar teremteni. Tegnap francia hadi repülőgépen elhozta Abd el Krim egyik megbízottját a rifek főhadiszállásáról és tár- gyalat vele, aminek üdvös hatása az, hogy Abd el Krim elrendelte a fegyverszünetet. Ezek a tárgyalások simán mentek, de a béketárgyalá- sokon — különösen ha Mussolini beavatkozik — nehézségeket várnak.

Amerika állást foglal Mussolini ellen

Washingtonból jelenti a Reuter iroda: Az ame- rikai Egyesült Államok kormánya a szenátusban szőnyegre hozta az olasz adósságok rendezését. Ezt az alkalmat a legtöbb szónok arra használta föl, hogy Mussolini ellen heves támadásokat in- tézzen.

Azt hiszik, hogy a demokraták a legközelebbi választásoknál alaposan ki fogják használni a kor- mánynak az Olaszországgal szemben történő „indo- kolatlan“ előzékenységet. Mac Kellar szenátor nagy beszédben hangsúlyozta, hogy Amerikában meg nem érdemelt mértékben türik az olasz fas- cizmust.

Beszédben többek között ezeket jelentette ki: — Mussolini országának demokrata kormé- nyát egy államcsiny segítségével megsemmi- sítette, a király környezetét az adófizetők pénzé- vel megvesztegette, elnyomta a gyülekezés és sza- bad szó jogát, a sajtót pedig guzba kötötte. A parlamentben sem szabad nyíltan beszélniük a képviselőknek. Mussolini meghamisította a válasz- táásokat és olyan titkosrendőrséget szervezett meg, amely feltűnően hasonlít a csekához. Mussolini metódusa és Leníné és Trotszkijé között semmi különbség nincs.

Reed szenátor figyelmeztette a szónokot, hogy az ilyen beszédek alkalmassak az Unio és Italia

közötti jóviszony lerontására. A republikánus szenátor beszéde azonban nem tett különösebb ha'ást, mert a többi szónokok folytatták a Mussolini elleni támadást.

Mussolini tudvalevőleg törvényt hozatott, amely- nek értelmében mindazon olasz állampolgárok, akik a külföldön kritizálják Olaszországot, nemcsak el- veszik olasz horosságukat, hanem annak fölébe, Itáliában levő vagyonukat is elkobozzák. Az Ame- rikában élő olaszok nagy száma emiatt „Antifas- cista Védőszövetséget“ alakított, amelynek tagjai kimondták, hogy mindaddig, amíg Itáliában a mai álláspontok fennállnak, lemondanak az állampolgárságukról.

Ha művészi kivitelű fa, vas, vagy réz- butort és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely & Róty
Erdélyrészi Butorgyár R.-T.
Állandó butorkiállítását. Valódi Bösendorfer, Stingl, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furni- rok és klosternuburgi enyvezett lemezek nagy választékban.

Pai szttina legújabb és legtokéletesebb fal- nap-cara 100 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Ha majd én adok interjút

Kezdem észrevenni, hogy a kormányváltások végeredményben nem is a politikusoknak, hanem az újságíróknak fontosak. A politikus alig tesz egyebet, mint beleülni az állami autóba, zsebre vágja alantaisai és jóbarátai üdvözlését, tanácsot kér volt kollégáitól és minden zökkenő nélkül elkezd kormányozni. Rendszerint minden miniszter jóvialis ember a politikát sportból űzi és a halhatatlanság kedvéért, mely minden volt miniszternek kijut. Nem ismertem még minisztert, aki ne szeretne volna a nőket, a porhanyóra sült bifsteket és ne unta volna foglalkozását.

Egy igazi minisztert mindig a közöny tesz előkelővé, az a művészet, amellyel tartani tudja blazírtságát. És mégis, ha kormányváltás köszönt be, az ember heteken és hónapokon keresztül egyebet sem olvashat, mint miniszteri nyilatkozatokat. En a miniszteri nyilatkozatokból egész regényt tudnék összeállítani, holott a miniszterek rendszerint hallgatag emberek, akiknek legfeljebb barátaik számára van mondandivalójuk. Mindez arra vall, hogy nagy embernek lenni nehéz feladat. Az ember ilyenkor amolyan bölcsességi pofozógéppé válik. A nagy ember az újságírók kedvence, mert ezek rajta keresztül kiélhetik fantáziájukat, megkeleshetik kenyérüket és kellő indiszkréciójával szolgálhatnak a reggeli mellé.

Most tavasz van, barátom a szomszédasztalnál Heine tavaszi versét citálja, azt mondja, hogy pórusaiban bizsergést érez és pár hónapra a közgazdaságot lírai költészettel fogja felváltani. Ezzel kapcsolatban eszembe jut, hogy az új miniszterek még nem nyilatkoztak a tavaszról. Nem nyilatkoztak az izlésükről, a bioszér-dyzmusról, az égboltozatról, a multról és a jövőről. Én, ha egyszer nagy ember leszek, meg fogom könnyíteni az újságírók dolgát, egészen új stílusát teremtem meg a nyilatkozatoknak, olyan részletekbe világítok rájuk, amelyek okokat és okozatokat, hogy minden időkre megsegényitem vele a minisztereket.

Már szinte magam előtt látom az újságírókat, akik a kérdéseket felteszi nekem:

— Nagyságod minek köszönheti szédületes karrierjét? — lesz minden bizounyal az újságíró első kérdése hozzám.

— Annak, fiatal barátom, — fogom válaszolni — hogy hosszú pályámon sohasem szedelestem. Ha ezt tettem volna, politikus lett volna belőlem és nem igazi nagyember. Fontosabbnak tartottam a megnyilatkozást a nyilatkozatoknál és megéreztem koromban azokat az utálatokat, amelyeknek kifejezést adtam műveimben. Mert semmit sem ígértem, semmit sem vártak tőlem s mert én se vártam senkitől semmit, — mindenki meglepedésére éltem le életemet. Így lettem nagy ember.

— Ön egész életében a szeretet hirdetője volt, mit valósított meg a gyakorlatban belőle? — E tekintetben a politikusok példáját követtem: megmaradtam a szándékoknál. Ha az ember megvalósítja ideáljait, az emberek azt mondják, hogy törtető és felforgató. Az igazi nagy embert sohasem a cselekedetei teszik naggyá, hanem az ígéretei. Az emberek nem szeretik a beteljesedett álmokat, mert ez árt a fantáziájuknak. A politikai pártok közül is az a legjobb, amelyik ébren tudja tartani a képzeletet és izgalomban tudja tartani a rekeszizmomokat.

— Ön a nőkérdésben mindig radikális álláspontot vallott. Most, öregkorára is tentartja szélsőséges nézeteit?

— Aki nem tud banni a nőkkel, annak mindig vannak nézetei a nőkérdésről. Annak is nézetei vannak, aki nagyon szereti őket. S mert szeretetem nagysága nem felelt meg a női képességeimnek, nézetekkel pótoltam a benem lévő hiányokat. Különböző is — bevallom — inkább imponálni akartam, mint eredményeket elérni. Szentül hittem, hogy a nők boldogsága az én boldogításom mértékétől függ, éppen ezért tultoztam. Most, mikor már öreg vagyok, még jobban ragaszkodom radikáliszmusomhoz, mert ez az egyetlen fonál, ami összeköt a kérdéssel. Egyébként az a nézetem, hogy a nőkérdést nem a nők, hanem azok a férfiak dobták felszínre, akiknek a nők ritkán feleltek igennel.

— Ön valamikor a demokrácia és a haladás hívének vallotta magát. Mióta nagy ember lett, azóta ritkán hallatja nézeteit e problémákról.

— Ez természetes. Lemaradtam abban a versenyben, melyet a demokrácia és a haladás különböző értelmezése körül különböző nagyemberek alakítottak ki. Demokrácia annyi van, ahány szenvedést és amennyi gonozság van a földön. A hamiskártyás demokráciája az volna, ha szabadon hamiskártyázhatna. A pártok úgy képzelik el a demokráciát, hogy mindig ők, csakis ők legyenek kormányon. Az orvos olyan demokráciát kíván, amely kedvez a betegeknek, az ügyvéd olyat, amelyik kedvez a vádlottaknak, a gazdag olyat, amelyik kedvez a gazdagságnak, a szegény végül olyat, amelyik nem kedvez a gazdagoknak. A demokrácia a *homousion* és a *homousion* újrakeltése, mindeki a maga képére akarja formálni. Beláttam, hogy az én demokráciám életképtelen és így visszavonultam a politikai élet fórumáról. Rájöttem, hogy a művészetben keresztül sokkal

Döntő ütközet folyik Peking birtokáért

(London, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pekingből érkező jelentések szerint Peking előtt döntő ütközet folyik. A szövetséges csapatok a várost teljesen körülzárták. A fővárost a szövetséges csapatok légitöltőitől hétfőn egész nap bombázták. Több, mint ötszáz bombát dobtak a városra, amelyeknek borzalmas hatásuk volt. A bombázás következtében hétfőn 23 ember meghalt, de igen nagy a súlyos sebesültek száma is.

Negyedmillióval károsította meg a Fonciera-biztosítót Koppándi Lajos

Az ügyészség új rovincsolást rendelt el a sikkasztás ügyében. Drámai jelenetek Koppándi szembesítésekor a vállalat vezetőivel

(Cluj Kolozvár, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdélyszerte megérdemelt feltűnést keltett az Uj Kelet tegnapi hírének az a cikke, amelyben részletesen beszámoltunk arról, hogy a kolozvári Fonciera biztosító társaságnál nagyszabású sikkasztásnak jöttek nyomára és hogy ennek következtében a rendőrség letartóztatta Koppándi Lajost, az intézet egyik főtisztviselőjét. Az egész Kolozváron ismert és előkelő társadalmi összeköttetésekkel rendelkező Koppándi Lajos kalandos életpályájának e váratlan befejezése városszerte óriási feltűnést keltett. Koppándi Lajost, amint azt megírtuk, a rendőrség még tegnapelőtt átkísérte az ügyészségre, ahol dr. Biralescu főügyész vizsgálta át a géppel írt, több oldalra terjedő fejelentést és Koppándinak a rendőrség előtt tett vallomását felvett jegyzőkönyveket, majd elrendelte a vállalatnál a rovincsolás megejtését a vád adatainak kiegészítése céljából.

Kétes üzletek, kétes jutalékok

A főügyész rendelkezése értelmében Pop Jonel szubkomiszár csütörtökön délután átkísérte Koppándi Lajost a vállalatához, ahol az intézet vezetői és igazgatósága jelenlétében tételeiről-tételeire átvizgálták Koppándi elszámolásait. Megállapítást nyert, hogy négy év leforgása alatt, amelyet a sikkasztó tisztviselő a vállalat szolgálatában töltött, több, mint ötszáz üzletfélélt vett fel kisebb-nagyobb összegeket, amelyekkel vagy csak részben, vagy egyáltalán nem számolt el. Csütörtök éjszakán a rendőrségben töltötte Koppándi és pénteken folytatódott a rovincsolás, amely ma délben nyert befejezést. A rovincsolás eredményeképpen kintűnt, hogy Koppándi összesen 260 ezer lejtel károsította meg a Fonciera biztosító intézetet, amelyből százezer lejtel idővel megkötendő üzletek jutaléka fejében előlegként vett fel a vállalatától.

A rovincsolás közben Koppándi Lajos és a vállalat vezetői között drámai jelenetek játszódtak le. Koppándi ugyanis, akit letartóztatták, úgy látta, hogy nem tudott megrendíteni optimiztikus híében, cinikus egybedvűséggel váltotta be, hogy 160 ezer lejtel elsikkasztott. Ki jelentette azonban, hogy ezt a 160 ezer lejtel az általa akvirált üzletekötésekből inkasszálta be és így szerződése értelmében abból neki ötven százalékos percentuális részesedés jár és így az elsikkasztott összeg mindössze nyolcvanezer lejtel tesz ki.

— Es mi történt ezzel a nyolcvanezer lejtel? — kérdezte Pop Jonel kapitány.

— Az minden vállalatnál úgy van — mondta cinikusan Koppándi, hogy az első években ráfizet a boltra . . .

Igen érdekes és figyelemreméltó az a mód, amellyel Koppándi a részleteiben is egyre világosabban megállapítható sikkasztás vádját ma-

könnyebben meggy a megtévesztés, kevesebb a kockázat és több a dicsőség.

— Hisz az emberiség jövőjében?

— Hiszek, mert felelősség nélkül tehetem. Hiszek a jövőben, mert hiszek az ostobaság életrevalóságában. A haladás abban áll, hogy az emberek mindig új tévedésekhez ragaszkodnak. A felvilágosodás nem egyéb, mint legfőbb korlátoltságaink szószékéről való lekötődés a mult számárságaira. A jövőből legértékesebbnek a jelent tartom, mert élek. Akit a jövő jobban izgat a jelenél, vagy életunt, vagy hisz Voronoff csodatételében, abban, hogy örökéletű lesz a földön . . .

Igy nyilatkozom én! Ajánlom e nyilatkozatot az igazhíű minisztereknek, a zseceket képző akadémia tanárainak, mindazoknak, akik érzik magukról, hogy nyilatkozataikkal az emberiség megváltásának ügyét szolgálhatják. *Fing Pong*

gáról elhárítani igyekeznek. Azt mondja ugyanis, hogy az üzletkötések intenzívebb tétele és összekötéseinek kiszélesítése érdekében ömaga is ügynőket alkalmazott, akiknek mintegy 30-40 ezer lejtel fizetett ki jutalékban. A vállalatnál kötött szerződés értelmében azonban erre joga és felhatalmazása nem volt, mint ahogy természetesen ahhoz sem volt joga, hogy fiktív, nem létező és soha meg nem kötött üzletekből ötvenszázalékos haszonrészesedést vágjon zsebre.

A rovincsolás — mint már jeleztük — a ma déli órákban ért véget. A felvett jegyzőkönyveket az előző akcióhoz csatolták és Pop Jonel szubkomiszár ismét az ügyészséghez kísérte, ahol a fogház egyik cellájában várja meg a társadalom törvényeivel történt összeütközés következtében kisziklott sorsu ember a vizsgálat további alakulását.

A Koppándi féle lépés

A kolozvári sakk-világban is jól ismerték Koppándi Lajost, aki a sakk kör egyik legbüzsőbb és legodaadóbb látogatója volt. Ugylátszik azonban, hogy amint nem respektálta a büntetőtörvénykönyvnek a sikkasztásra, idegen értékek jogtalan eltulajdonítására vonatkozó paragrafusait, azonképen nem tisztelte teljességében a sakkjáték szabályait sem. Sakkzók körében valósággal hirhédtté vált és ma is szállóige az ugynevezett „Koppándi-féle lépés“, melynek lényege abban állott, hogy Koppándi játék közben felemelt a sakkasztól egy figurát (rendszerint a lovat) és hosszas gondolkodás után az esetek többségében olyan kockára tette le, amelyre a figura előbbi pozíciója révén a szabályok szerint nem igen juthatott. Egy ideig sikeresen manőverezett Koppándi ilyenféleképpen a figurákkal, ellenfelei azonban lassan rájöttek a huncutságra és megfigyelték Koppándi minden húzását. Ez a Koppándi-féle lépés azután keseri szimbóluma lett egy ambíciója és agilitása révén kétségtelen jobb sorsra érdemes embernek. Mig ugyanis a sakkjáték nem szab ki szankciókat arra, aki szabályait nem respektálja, addig a társadalom törvényei ellen vétkezőket szigorúan és könyörtelenül sújtja a rideg és merev paragrafusok szigorú Koppándi Lajos egyideig sikerrel és háborítatlanul manőverezett a hívságos élet nagy játszmájában, ezt az ugrását azonban nem bocsátották meg neki és rajtavesztett.

Zongorák

gyári lerakata, gyári ábrán részletre is. *Stornberg*, — Oradea-Mare, Bulev. Regale Ferdinand

* A „Tungsram“ izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat.

Forradalmi zavargások az Egyesült-Államokban

Utal harcok a Ku-Klux-Klan és a rendőrség között. Rengeteg halottja és sebesültje van az összeütközéseknek

New-York, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Unió középnyugati államainak több nagyobb városában a választások során olyan súlyos zavargások történtek, hogy a kormány indíttatva érezte magát az ostromállapot kihirdetésére. Legsúlyosabb volt a harc az Illinois állambeli Harrim városában, ahol a majdnem többségben levő Ku-Klux-Klan hívei között rendszeres ostrom fejlődött ki. A Ku Klux Klan tagjai egy hatalmas garázsban barrikádizáltak el magukat és a barrikádok mögül gépfegyverekkel tüzeltek a rendőrségre és az ellenük felvonuló tömegré.

Eddig hat halotja és számos sebesültje van az összeütközéseknek. A rend helyreállítására céljából a

szomszédos városból összpontosítottak nagy rendőri készütséget, amelynek azonban mindeközéig nem sikerült a Ku Klux Klan embereit kizavarni állásaiból.

A közeli városok rendőrségének elvonása azonban azzal járt, hogy azokban a városokban, ahonnan a fegyveres erő kivonták, a turbulens elemek fosztogatni kezdtek. Bandákba verődve autókat rekviráltak és fegyveresen hatoltak be előbb a választási helyiségekbe, ahol elrabolták az urnákat. A legtöbb helyen természetesen a békés lakosság elmozdult, úgy, hogy revolverharcra és közelharcra került a sor. Mindenfelől súlyos esetekről jönnek jelentések, számosan elesettek a harcokban és igen sokan megsebesültek.

Termelési csóddal fenyegeti Angliát a bányamunkások bérmozgalma

A király is beavatkozott a szénkonfliktusba. Ha az angol szénbányászok sztrájkba lépnek, a nemzetközi bányabizottság és a szállító munkások szövetsége megakadályozza Angliának külföldi szénrel való ellátását

(London, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A király megához kérte Baldwin miniszterelnököt, hogy a bányatulajdonosoknak a bányamunkásokkal folytatott tárgyalásairól magát informáltassa. A kormány felhívta a bányatulajdonosokat, hogy hétfőig a legfontosabb kalkulációt terjesszék elő a különböző munkabérekéről. A számadások a minimális béreket tüntessék fel olyan számítási alapon, mintha a kormánytól már ma nem kapnának szubvenciót.

Brüsszelből jelentik: A nemzetközi bányabizottság pénteken tartott ülésében egyhangúlag szolidaritását fejezte ki az angol bányászok iránt. Kimondták, hogy a sztrájk esetén megakadályozzák Angliának külföldi szénrel való

ellátását, elhatározták továbbá, hogy abban az esetben, ha a nemzetközi bizottság a nemzetközi bányászsztrájkot rendelné el, akkor maga a brüsszeli bizottság veszi kezébe a vezetését és kötelezi a munkásokat, hogy addig ne térjenek vissza munkába, amíg a munka folytatásához szükséges komoly alapot meg nem teremtették. A nemzetközi szállítómunkások szövetsége értesítette a bizottságot, hogy az angol bányamunkásokat ők is támogatni fogják harcukban. A bányamunkások bizottsága követeli a széntermelés nemzetközi rendezését, mert ez az egyetlen eszköze az állandó konfliktusok megakadályozásának.

Mitilineu kifejtette külpolitikai programját a külföldi sajtó előtt

Románia kész újabb döntő lépési szerződéseket kötni

(Bucaresti-Bukarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mitilineu külügyminiszter tegnap fogadta a külföldi sajtó képviselőit. Kijelentette, hogy a kormány folytatni fogja az előző kabinet külpolitikáját, amelynek alapja: a béke konszolidációja és a szerződéses fenntartása volt. A miniszter örömet fejezte ki, hogy Románia és Lengyelország megújították szövetségi szerződésüket, majd hozzátette, hogy a június 17-én tartandó bédi konferencián a Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia közötti szerződések megújítására is sor kerül. A miniszter azt hiszi, hogy nem lesz szó a kiántant szövetségi szerződéseinek valamilyen változtatásáról, mert egyik állan sem emelt szót ilyen értelemben.

Arra a kérdésre, hogy áll az olasz tárgyalások ügye, a külügyminiszter kifejtette, hogy az olaszok nem előznek meg bizonyos megállapodásokat, hanem követik azokat.

Ami az orosz viszonyt illeti, Mitilineu hang

szólta, hogy Románia kész tárgyalásokat kezdeni a jó szomszédi viszony helyreállítására érdekében, akár holnap is, de Oroszország ismerje el jelenlegi határait, mert különben semmiféle tárgyalás nem lehetséges. Ha az elismerés megtörténik, Románia hajlandó garancia-szerződést felajánlani Oroszországnak a nem támadás elve alapján. Románia reméli, hogy rövidesen néhány szomszédállammal újabb döntőbírósi szerződéseket sikerül megkötnie és aláírnia. A lapok szerint első sorban Ausztriára célzott itt a külügyminiszter, amellyel a tárgyalásokat még az előző kormány megindította és Mitilineu folytatja.

A Román Tarsadalomtudományi Társaság elnöksége tegnap este bankettet adott Zimmermann népszövetségi főbiztos tiszteletére. A banketten jelen voltak Mitilineu és Trancu Jasi miniszterek és a bukaresti szellemi világ reprezentánsai közül számosan. Zimmermann dr. ma a prahovai petróleumtelepüket látogatja meg.

Bellin professzor tökéletesítette a rádiófényképezést

Bécs, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bellin professzor, a kép-telegrafálás feltalálója, az osztrák fővárosban felolvasást tartott, amely iránt szokatlan érdeklődés nyilvánult meg. Az előadás a Musik-Vereinsealban folyt le, ugyan ott, ahol a legutóbbi címis kongresszust tartották. Bellin professzor elmondotta, mi indította arra, hogy a kép ürgönyzés körüli munkálatait és kutatásait folytassa. Mint ismeretes, 1921-ben tartották Amerikában a Carpentier-Dempsey boxmérkőzést. A párisi „Matin” kiadója azzal a kíváncsággal lépett Bellin tanár elé, hogy igyekezzék ezt a sporteseményt az amerikai rádióállomás útján képen is áttelegrafálni.

— Hiába tiltakoztam, — mondotta a felvezető, — a kiadó mégis követelte, hanem is magát a képet, de legalább azokat a konturvonásokat, amelyeket a fényképek után át lehetett küldeni az Ujvilágból Franciaországba. Ezt el is vállaltam. A washingtoni flotta-parancsnokság szíves készséggel bocsátotta rendelkezésemre az annapóliszi leadóállomást. Leadtam a

„Matin”-nak a kívánt konturokat, amiket az újság, úgy látszik tisztán az én bátoriasomra, is közölt. A „Matin” a vonalakra ezeket a megjegyzéseket tette: „A függőleges vonal jelképezi Dempseyt, a győzött, a vízszintes vonal jelképezi a kötélszöveget, a hullám vonal Carpentier, az ovis vonal a bírót.

Érdekes, hogy a tréfás szöveg és a vonalak pontosan fedték a később beküldött eredeti fotográfiában fellelhető helyzeteket. A kísérleteket egyre folytattam, nem képekkel, hanem kéziratok átvitelével, ami a legtöbb esetben pompásan sikerült. Megfigyeltem, hogy rossz időjárás esetén is gyakran a legjobb eredményeket értem el, ami arra buzdított, hogy most már a képek átvitelét is megkísérleljem. Ma már annyira vagyunk, hogy Páris és Bécs között teljes biztonságban lehet legfeljebb hat perc alatt írások, rajzokat és fotográfiákat átvinni. A rádió képsürgönyzés eszméje tehát a teljes megvalósulás stádiumában van. Természetesen, hogy még sok próbálkozás szükséges ahhoz, hogy a felfedezés tökéletesedjék.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetlen magyar nyelvű zsidó sajtólapja szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet szerkesztő Dr. Marton Erzsébet Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a szerkesztőség engedélyével engedélyezheti.

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Marc-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyőüzlet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiei-Máramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Ijjar 4.
1926. április 18.

Hétfő

5686. Ijjar 5.
1926. április 19.

— **Mircescu hadügyminiszter a királlyal.** Bukarestből jelentik: Mircescu tábornok ma délelőtt az uralkodónál volt kihallgatáson, ahinek becsánolt a hadsereg helyzetéről és szükségleteiről. Részletesen kifejtette az uralkodó előtt programját és benyújtotta a kinevezésekről szóló dekrétumokat aláírás végett.

— **Még mindig nincs döntés a temesvári polgármester ügyében.** Temesvárról jelentik: A temesvári polgármester ügyében váratlan fordulat állott be, amennyiben megérkezett a belügyminiszter távirati rendelkezése, amelynek értelmében a kormány elfogadja a volt polgármester lemondását és rendelkezik, hogy az újonnan választott tanács beiktatásáig a város ügyeit dr. Sagovici Sámuel főjegyző fogja vezetni. Bizonytalan tehát, hogy a már megválasztott tanácsnak mi lesz a sorsa és ki lesz Temesvár végleges polgármestere.

— **Mennyi választó polgára van Kolozsvárnak.** A kolozsvári városi járásbíró és a belügyminiszter utasítására elkészítette a képviselőválasztói joggal rendelkező választópolgárok névjegyzékét. A névjegyzék szerint, amelyet Cruciu vezetőjárásbíró ma mutatott be Petrescu törvényészeti elnöknek, Kolozsváron összesen 19228 választó van, kik közül 7844 egyuttal szenátorválasztó is.

— **Temesváron megalakult a zsidó választási blokk.** Temesvárról jelentik: A Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári csoportja április 15-én választmányi ülést tartott, amelyen több aktuális kérdéstről döntöttek. A gyűlés megalapozással vette tudomásul, hogy a csoportvezetőség Peszachkor két igen sikertelt széderezt rendezett. Ezután a választmány által kiküldött szűkebbkörű bizottság tett javaslatot az Ijjar-akció folytatására. A gyűlés a javaslatokat néhány módosítással elfogadta és határozatba ment, hogy a szervezeti hónapban minden városrészen propagandagyűléseket fog rendezni, továbbá május 2-án egy nagyszabású nyilvános estélyt rendeznek a szervezet erősítése céljából. Ezután a Nagytintőbizottság ülésén megjelent temesvári kiküldöttek tették meg jelentéseiket. Kaufheil Ernő titkár az Ijjar-akció tanácskozásairól referált, dr. Gábor Dezső a politikai bizottságnak a parlamenti választások előkészületei alkalmával hozott nagyfotosságu határozatairól tett részletes jelentést a választmányának. A referátumok meghallgatása és kommentálása után a választmány a Nagytintőbizottság intencióinak megfelelően elhatározta a temesvári zsidó választási blokk megalakítását és egy bizottságot delegált a más pártállású zsidó vezetőkkel való tárgyalások megkezdésére. Végül elhatározták, hogy a blokk keresni fogja a zsidó tömegekkel való érintkezést gyakori gyűlések kapcsán.

— **A „Cuvantul” munkatársát kultusz-államtitkárrá nevezték ki.** Bukarestből jelentik: Nchifor Crainicot, az ismert újságíró, aki a „Cuvantul” című lap munkatársa volt, kinevezték a kultuszminisztérium államtitkárává.

és, kevesebb a

ében?
nélkül tehetem.
k az ostobaság
abban áll, hogy
akhez ragaszkod-
yéb, mint leg-
keről való leköp-
jövőből legér-
mert élek. Akít a
vagy életunt,
ben, abban, hogy

cm e nyilatko-
zseiket képző
nak, akik érzik
al az emberiség
ják Ping Pong

ért

szerint Peking
k. A fővárost a
bombát dobtak
étfőn 23 ember

meg
Lajos
ben. Dráma
tölvél

mondja ugyanis,
vebbé tétele és
rdekében ömaga
iknek mintegy
alékban. A vál-
mében azonban
nem volt, mint
volt joga, hogy
nem kö ott üz-
részesedést vág

r jeleztük — a
felvétl jegyző-
atolták és Pop
gyógyászhoz ki-
jában várja meg
nt összeütközése
nber a vizsgálat

pándi féle lépés
is jól ismerték
r egyik legbuz-
vott. Ugylátszik
pektálta a bün-
ásra, idegen ér-
vonatkozó pa-
telte teljességé-
Sakkozók kö-
és ma is szálló-
le lépés”, mely
Koppándi játék
l egy figurát
s gondolkodás
olyan kockára
bbi pozíciója
a juthatott. Egy
oppándi ilyen-
azonban lassan
figyelték Kop-
Koppándi-féle
lett egy ambli-
len jobb sorsra
nis a sakkjáték
aki szabályait
alom törvényei
könyörtelenül
rafusok szigora-
el és háborítat-
let nagy játsz-
nem bocsátot-

kata, gyári ár-
re is. **Storn-**
— **Oradea-Marc-**
gele Ferdinand

ak takarékos
ett csökkenté a

Titokzatos mentőakció Indult meg Markovicsné gyilkosai érdekében

Miért vállalja egyedül magára Márton Istvánné a büntető elkövetését? Három súlyos kérdés, amelyre a hivatalos nyomozás még nem adott feleletet

(Satmare Szatmár, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, amely Markovics Henrikné avasujvárosi zsidó asszony gyilkosainak, valamint a gyilkos kertész-pár által saját kertjükben elásott holttest felfedezéséről részletes tudósítást közölt, hogy e szenzációs holttest felderítése csakis úgy vált lehetővé, hogy a nyomozást az annak lefolytatására tulajdonképp hivatott szatmári rendőrség kezéből kivéve, a politikai és állambiztonsági funkciókat végző sziguranca tisztviselőire kellett bízni, akik aztán 24 óra leforgása alatt kinyomozták a gyilkosokat és az eltűnt asszony hulláját is előkerítették. Kétségtelen, hogy a szatmári rendőrség ezen ügy kinyomozása körül nem szerzett magának babérokat, mert a nyomozás sikeres befejezéséért a sziguranca jár elismerés.

Ami még nincs kiderítve

Azonban, amikor le kell szögezni egy olyan sajnálatos körülményt, hogy a szatmári rendőrség, bár minden lehető adat a rendelkezésére állott március 29-től kezdve, mikor Márton István és Fehér Kati személyében már adva is voltak azok, kikkel az eltűnt Markovicsnének legutolsó üzleti ügye volt, annak dacára képtelen volt teljes világosságot deríteni az ügyre: — nem lehet elhallgatni, hogy az eddigi nyomozás megvilágítatlanul hagyott több igen súlyos kérdést, amelyekre a közvélemény is nyílvántart és pedig azt a kérdést, hogy:

1. Mi okozta a szatmári rendőrség nyomozásának teljes erőtlenségét március 29-től kezdve, amikor már hűzkutatást és egyéb nyomozási cselekményeket kellett volna fogantatni a Márton István háza tájékán?

2. Milyen összefüggés van a rendőrségi nyomozás holtpontra jutása és Fehér Kati, valamint Márton István azon első perctől kezdve hangzatos, egyébként hihetetlennek látszó, kijelentései között, hogy a nyomozással megbízott rendőrtisztviselőnek 1000 lejt fizettek a rablott pénzből azon célból, hogy ez szándékosan megakassza a nyomozás sikerét?

3. Miért nem lett alaposan kiderítve Fehér Kati állandóan visszatérő azon kifakadásának a háttere, hogy az egész bajt annak a rendőrtisztviselőnek köszönhetik?

Titkos erők a háttérben?

Amikor pedig e kérdések feleletre várnak most már a vizsgálatot irányító és intéző hatóságok részéről, lehetetlen egy benső szűgyenkezés érzete nélkül tudomást szerezni az igazság arculcapását és csuf meghazudtolását jelentő azon törekvésekről, amely szerint bizonyos titkos erők, amelyek a büntető háttérben lapanganak, a teljesen tisztázott kriminális ügyet most már a két gonosztevő 1-hetű megmentése érdekében igyekeznek a maga kiderített voltából kiforgatni. Csakis ilyen titokzatos kezek művének lehet betudni azt, hogy a Fehér Kati, — aki első meglepetésében bevallotta a gyilkosság kigondolásának és végrehajtásának teljes történetét és elárulta egy a holttest, valamint a megölt asszony néhány értéktárgyának rejtekhelyét is és vele teljesen összehangban férje, Márton István is minden bevallott és e vallomásaikat napokon keresztül fentartották, — most már módosították vallomásaikat és pedig olyképen, hogy az asszony vállalja magára a gyilkosság elkövetésének tettét és férjének csupán teljesen jelentéktelen mellékszerepet koncedál. Fehér Katica és Márton István ilyen új beállítását nem jelentene kevesebbet mint azt, hogy Márton István teljesen kibújjon az igazságszolgáltatás kezéből, Fehér Katica pedig, akit ugyanis olyan alkoholszere az asszonyok szoktak odaállítani a közönség elé, esetleg nagyon olcsón uszhatná meg a gyilkossági ügyet. Ez a manőver azonban olyan átlátszó, hogy bármennyire is ki akarják csavarni az igazságot bizonyos ismeretlen erők

a maga mivoltából, nem hisszük, hogy az igazságszolgáltatás komoly tényezői erre módot nyújtanának.

Tomitza komisár szerepe

De éppen azért, mert ilyen törekvések nyomai mutatkoznak, a legteljesebb világosságot követeljük ebben az ominózus ügyben. Követeljük a vizsgálatnak a legszélesebb mederben való lefolytatását és különösen a büntető ki-

nyomozásában résztvevő összes, úgy hivatalos mint magánszemélyek kihallgatását a nyomozás történetének hiteles megállapítása és az azt irányító személyek ténykedésének pontos elhatárolása céljából. Világosan látni akarjuk Tomitza Tódor komisár szerepét ebben a nyomozásban, aki eleinte olyan címen ragadta magához az ügyet, hogy ő régóta mint veszedelmes embereket ismeri Mártonékat és ennek dacára a nyomozás során szinte szándékosan minden terhelő adatot figyelmen kívül hagyott és állandóan más irányba terelte a vizsgálatot. Tisztán akarjuk látni, miért vált szükségessé a sziguranca beavatkozása e kriminális ügybe és milyen vélemény alakult ki a sziguranca a rendőrségi nyomozás holtpontra jutásának okai tekintetében.

Másodszor is megsemmisítették Nagyváradon a községi választásokat

(Oradea-Nagyvárad, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délután érkezett haza Bukarestből dr. Jacob József, Bihar megye és Nagyvárad prefektusa, aki fogadta az „Uj Kelet” munkatársát és a következőket mondotta:

— Tekintettel arra, hogy a március 29-én tartott második községi választás ellen is 25 aláírással petíciót nyújtottak be a legfőbb közigazgatási bírósághoz, amely a belügyminisztérium mellett működik. Tekintettel arra, hogy több szabálytalanság történt, újból megsemmisítették a választást. Az új választást most már csak az országos választások után hozandó új közigazgatási reform alapján fogjuk megújítani és addig Várad ügyeit a kormány által kinevezett tizenegyes bizottság, az úgynevezett Comisia interimare fogja vezetni.

Ma tartják meg a nemzeti párt kongresszusát Bukarestben

A kongresszuson ismét fuzió javaslatot tesznek a parasztpártnak. A parasztpártban kedvezőtlen a hangulat a fuzióra. Maniu Gyula súlyos beteg

(Bucuresti Bukarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt és a parasztpárt tárgyalásairól különféle hírek jelennek meg a sajtóban, anélkül azonban, hogy azokat hivatalos helyről megerősítsék. A helyzet az, hogy tényleg megindultak hivatalosan is a tárgyalások, de Maniu hirtelen beteg lett és ez kélelmeti azok befejezését. Maniu a Palace Athene szállóbeli lakásán 39 és félfokos lázzal fekszik. Az orvosok erős influenzát és kezdődő tüdőgyuladást konstataáltak. Hasonlóan súlyos lázzal fekszik Popovici Mihály is. A holnapi kongresszuson így minden valószínűség szerint Jorga professzor fog elnökölni.

Maniu Gyula állapotában ma délután rosszabbodás állott be és emiatt beszállították az Ezsébet-szanaszatóriumba.

A nemzeti párt végrehajtóbizottsága ma délután 5 órakor ülést tartott, amelyen a holnapi kongresszus programját előkészítették. Az ülésen Vajda Sándor elnökelt. Lupuseanu főtitkár ismertette a titkári jelentést, amit a holnapi kongresszuson fel fognak olvasni. A jelentés felöleli a nemzeti párt legutóbbi 4 évi aktivitását. Megszövegezték a holnapi kongresszus elé terjesztendő határozati javaslatot és egy kizártságot delegáltak a kongresszus munkarendjének megállapítására.

Kizárják a pártból Cigireanu és Sebastian Theodorescu kisenevi párttagokat. Utóbbi Kisenev polgármestere. A kizártságot azért hozták meg, mert mindketten tárgyalásokat folytatnak a kormánnyal.

A holnapi kongresszus

A kongresszus a következőképen fog lefolyni:

Jorga elnököl, a pártelnökség kérdése nem kerül a kongresszus elé. A határozati javaslat bizalmat szavaz a nemzeti párt vezetőségének és felhatalmazza őt arra, hogy a demokratikus erőkkel tárgyalásokat folytasson fuzionálás és ha ez nem sikerül, kollaborálásról.

A kongresszuson nyílt felhívást intéznek a parasztpárthoz a fuzióra. A felhívásra a parasztpárt hétfő estig kell a választ megadja.

Kisebbségi incidens

Az ülés után kisebb incidens volt. Sebastian Theodorescu, akit kizártak, Pelivanhoz, a kisenevi tagozat elnökéhez ment és szemrehányásokkal illette a kizárás miatt, hangsúlyozva,

hogy nem tárgyal a kormánnyal. Kifejtette, hogy az ő politikai multja tiszta, mindig ennek a pártnak az érdekeiért harcolt, nem mint Pelivan, aki nemrég még más párt szekerét tolt. Majdnem inzultusra került a sor, de közben közbeléptek és így elejét vették a fejleményeknek.

Ha a fuzió a parasztpárttal nem jön létre, a nemzeti párt megváltoztatja nevét „román nemzeti parasztpártra” és programját agrárius programmal fogja kibővíteni.

A Rapid munkatársának alkalma volt beszélni több nemzetipárti és több parasztpárti vezérpolitikussal. A nemzetipártiak vezetői nem óhajják a fuziót, hanem egyelőre csak választási kollaborációt. A parasztpártban az a hangulat, hogy ne is álljanak szóba a nemzeti párttal, mert ezzel elárulják a párt-szervezésnek.

Pan Halippa nyilatkozott az „Adeverulnak” azon hírekről, hogy a beszarabiai parasztpártiak tárgyalnak a kormányba való belépésről. Nyilatkozatában elismeri, hogy tényleg folytak tárgyalások, melyek azonban az ő és Cazacliu leteremtés óta megszakadtak. A beszarabiai parasztpárt különben sem hozhat semmilyen határozatot a központ jóváhagyása nélkül.

A parasztpárt permanens bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen a fuzió kérdését kellett volna tárgyalni. Mivel azonban a nemzetiek részéről, Maniu betegsége miatt, a tárgyalások félbemaradtak, nem tudtak semmilyen határozatot hozni.

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

Ruhája moljmentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított

— Október közepére halasztották a törvénytörvénybírók képesítési vizsgáját. Bukarestből jelentik: Az igazságügyminiszter rendelkezése szerint a törvénytörvénybírók képesítési vizsgája, amely tudvalevőleg május 1-ére volt kitűzve, október 15-ére marad. Indokolásul azt hozzák fel, hogy a bírakra a választásoknál nagy szükség van és nem lehet őket tanulással, illetve vizsgákkal lefoglalni.

— Bratianu Jonel volt miniszterelnököt Balázsfalva diszpoigárává választották. Bukarestből jelentik: A balázsfalvi polgármester táviratot küldött Bratianu Jonelnek, amelyben közli, hogy a volt miniszterelnököt Balázsfalva városi tanácsa örökös diszpoigárává választotta meg.

— Május kilencedikén kezdődnek a sorozások Kolozsváron. A kolozsvári katonai ügyosztály No. 4551—1926. számú hirdetménye értelmében az 1905, 1904 és 1903 évben született ifjaknak a sorozása és az 1880—1896-ban született, eddig alkalmatlanok felülvizsgálása május 9-től május 27-ig tart a megyei prefektúrán (Calea Motilor No. 1). A sorozást minden nap reggel nyolckor kezdik meg. Az 1905, 1904 és az 1903-ban született ifjak sorozása a következőképpen fog lezajlani: május 9-én az A, B, C, 11-én a D, E, F, G, 12-én a H, I, K, 13-án az L, M, N, O, 14-én a P, R, S, 15-én a T, U, V, Z betűvel kezdődő nevek. Május 16-án és 17-én kerülnek sorozásra az egyetemi hallgatók, akik igazolásaikkal együtt kötelesek megjelenni. Ugyancsak ekkor jelentkeznek a régebbi kontingensok is, akik eddig nem voltak sorozás alatt és azok, akiket utólag vettek be az 1927-es kontingensba. A sorozásra jelentkezettek születési, állampolgársági és tartózkodási igazolványukat tartoznak magukkal hozni.

— Kormányválság készül Lengyelországban. Varsóból jelentik: A lapok közeli kormányválságról írják és azt hiszik, hogy Piłsudsky marsall kerül a kabinet élére, Skrzynsky pedig megmarad külügyminiszternek. Más orgánusok szerint Vitos lesz az új miniszterelnök, Piłsudsky pedig a hadügyminiszter.

— A görögkeleti szinódus ragaszkodik a naptáregyesítéshez. Bukarestből jelentik: A szinódus tegnapi ülésén kimondta, hogy fenntartja az ünnepeknek az új naptár szerinti megnevezésére vonatkozó határozatát, mint azt a múlt évben elrendelte. Kimondta a szinódus, hogy ezután csak az új naptár szerint szabad az egyháznak az ünnepek megülnie. Megbízták Visarion hotini püspököt hogy ezt a határozatot a beszarábiai lakosság tudomására hozza.

— Leégett egy máramarosszigeti fűrészgár. Máramarosszigetről jelentik: Csütörtök este Máramarosszigeten a Tisza úton levő Lőve és Wiesle-főle „Codrul Maramures” gőzfűrész és örkőmalom kigyuladt és rövid idő alatt porráégett. A tűz rendkívül gyorsan terjedt és olyan erős volt, hogy az ottlévő munkások eredménytelenül maradtak. A vállalat ellen, mely 3 millió lej alapítékkel volt jellemezve, a tüzet követő napra árverés volt kitűzve a bukaresti „Creditul Mineret” javára. A hatóságok emiatt szándékos gyújtogatást látnak fenforogni és bevezették a vizsgálatot.

— Madame Pompadour kastélyát elárverezik. Párisból jelentik: Május 6-án dobra körül Mezzarin hercegné gyönyörű kis kastélya Páris környékén, amelyben Pompadour asszony is lakott. Két komoly vevő van rá, az egyik Ciel Sorel, a híres színművész, aki most is bérelt a kastélyt, a másik pedig Anatole de Monzie közmunkamíniszter.

— Léderer Gusztáv öccse Hollósrá változtatta nevét. Budapestről jelentik: Kodolka Ferenc bentesmester borzalmas meggyilkolásának bűnyében sokat szerepelt a gyilkos Léderer Gusztáv testvére, Sándor magánhivatalnok, akit a főtárgyaláson a bíróság felmentett a vád alól. Léderer Sándor nem akarja tovább viselni a szörnyű bűnrel terhelt bátyja nevét és mint a hivatalos lap mai száma közli, Léderer Sándor pozsonyi születésű budapesti lakos ág. ev. vallású magántisztviselő családja nevét az 1926. évi 152.818 sz. belügyminiszteri határozattal „Holló” névre változtatta át.

— Tizenkilenc öngyilkosság egy nap alatt. Budapestről jelentik: Budapeston ismét öngyilkossági járvány tört ki, ezúttal kettőzött erővel. Tegnapi nem kevesebb, mint 19 öngyilkosság történt Pesten. A 19 eset közül 16-ban a nyomor az ok. Vass népjóléti miniszter egy szociális ankét összehívása után reméli megakadályozni a járvány továbbterjedését.

Egy debreceni vizsgálóbíró 80 millió elsikkasztása után Romániába szökött A sikkasztó bíró felesége követni akarta urát, de elfogták a határon

(Oradeamare Nagyvárad, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken Nagyváradra szökött dr. Takó Ferenc debreceni vizsgálóbíró, aki 80 millió korona bűnjelénzt elsikkasztott. A biharpüspökii magyar határrendőrségen Takó jelentkezett Nagy Kálmán rendőrkapitány-nál és előadta, hogy édesanyja Romániában meghalt, utlevele nincsen, engedjék át a határon utlevél nélkül. A rendőrkapitány ismerte a vizsgálóbírót és ezért leigazolása után átengedte. Délfelé mikor már a bukaresti expressz elhagyta a biharkeresztes állomást, megjött a debreceni rendőrség átirata, amelyben tudtára adták, hogy a vizsgálóbíró 80 milliót sikkasztott és el kell fogni.

Amikor a határrendőrség a táviratot megkapta, Nagy Kálmán rendőrkapitány érintkezésbe lépett a román határrendőrséggel, kérte, hogy ha a szökevény még ott van a vámolás-

— Meghalt Leopold Zsigmond. Aradról lesújtó hírt közölnek velünk: Leopold Zsigmond az ottani hitközség alelnöke és a Keren Hajjessod aradi bizottságának elnöke, számos jótékony közület áldozatkész vezetője és minden jó és nemes akció istápolója, pénteken meghalt. A halálhír döbbenetesen hatott Arad lakosságának minden rétegében, mert nem zsidó körökben is mindenkor a nemes-szívű embereknek kijáró nagybecsüléssel emlékeztek meg Leopold Zsigmondról. Temezése, amely vasárnap délután zajlott le, impozáns megnyilatkozása volt annak a szeretetnek és ragaszkodásnak, amivel Arad népe viselte a tiszteletet az elhunyt iránt.

— A demokratikus pártok internacionáléja. Belgrádból jelentik: Pfeiser Eduard, a francia radikális párt titkára, aki a demokratapártok nemrég alakult internacionáléjának főtitkára, tegnap este Belgrádba érkezett. A francia politikus jugoszláviai tartózkodásának az a célja, hogy a jugoszláviai demokratikus pártokat megnyerje annak a gondolatnak, hogy lépjenek be az internacionáléba. Pfeiser kedden felkérte Nincies külügyminisztert, Trifkovic Marko házelnököt és hosszasan tanácskozott Marikovic Voja volt külügyminiszterrel.

— Orth György párbaja egy rendőrtiszttel. Budapestről jelentik: Orth György, az MTK tagja, ma Horváth Zoltán rendőrfogalmazóval az utcán összeshóllalkozott és ebből kifolyólag kardpárbajt vívtak. Mind a két fél karján könnyebb sérülést szenvedett.

— Mussolini merénylőjét kiutasítják Olaszországból. Rómából jelentik: Azt a revolvért, amellyel miss Gibson Mussolini ellen merénylőlet követett el, tegnap vizsgálta meg a római rendőrség tegyverszakértője. Kiderült, hogy az első lövés után miss Gibson másodszor is megnyomta a ravaszt. A revolver azonban csütörtököt mondott. Miss Gibson egyébként az orvosi szakértők gyengeelméjűnek nyilvánították és ki fogják utasítani Olaszországból.

— Vasile Stroescu temetése. Bukarestből jelentik: Ma délután temették el Vasile Stroescut, volt parasztpárti képviselőt, az emberi jogok ligájának elnökét. A temetésen a kormány és az összes politikai pártok képviselői vettek részt.

— Április 27-én kezdődik a Leirer-gyilkosság bűnperének főtárgyalása. Budapestről jelentik: Több mint egy évvel Leirer Amália meggyilkolása után, április 27-én kezd meg a bűntetőtörvényeszek D.nk tanácsa a bűnper tárgyalását Balla József, Okolicsányi László és társaik ügyében, akik bűntársai voltak Pödör Gyulának, Leirer Amália gyilkosának. A tárgyalás, amelyet nagy érdeklődés előz meg, több napot fog igénybe venni, mert maga Okolicsányi szerepének a tisztázása is hosszabb időt igényel.

— Cuza professzor Temesváron. Tudósítónk jelenti: A. C. Cuza, az ismert antiszemita propagátor, ma este bánáti körútján ellátogat Temesvárra. Hívei, tiszteletére pártvacsorát rendeznek, Holnap, vasárnap, délelőtt 11 órakor lesz Cuza temesvári népgyűlése, melyről falragaszok útján értesítik a közönséget.

— Hírek a kolozsvári rendőrségtől. A múlt éjjel az Eötvös-utcai tanítónéközpontban ismeretlen tettesek betörték. A vakmerő rablók az igazgatósági irodában felfeszítették az irászatot és az ott talált vaskazettát feltörve, mintegy 10—15

nál, tartóztassák le. Takó Ferenc ezalatt egy nagyvárad 27-es jelzésű autón berobogott a püspöki vámtól Nagyváradra. Délután Nagyváradra érkezett Nagy Kálmán rendőrkapitány is, aki először a szigurancán, majd a rendőrségen jelentkezett és kérte, engedjék meg, hogy a nyomozásban ő is részt vehessen.

A szigurancán egy detektivet adtak melléje, végigjárták az összes szállodákat végigraziálták az egész várost, de a vizsgálóbírónak nem tudtak nyomára akadni.

Sombaton reggel megérkezett a biharkeresztes magyar rendőrség távirata, hogy a sikkasztó vizsgálóbíró feleségét abban a pillanatban fogták le, amikor át akart szökni a határon. Kihallgatása alkalmával olyan vallomást tett, hogy az ura Szatmáron vagy Karánsebesen tartózkodik. A rendőrség körtáviratot intézett az ország összes rendőrségeihez, azonkívül detektivek uaztak Szatmárra és Karánsebesre.

— ezer lej készpénzt elemeltek. — Pénteken a város külső periferiáján razzitát tartott a rendőrség. Előállítottak 15 csavargót, akik közül kilencet még az éjjel folyamán hazatoloncoltak. — A sintértelep mellett a járókelők egy férfi hullájára bukkanak. Szemiféle igazoló írást nem találtak nála és így bűnét eddig nem sikerült megállapítani. — Fekete Joan cigánylegény Crajovóban szolgálta le a katonaságát és a husvétii ünnepekre hazaszökött Kolozsvárra. Razzia alkalmával elfogták és mint katonaszökevényt átadták a hadbírósnak.

— Száznegyvenszázalékos osztalékot fizet a montekarlói játékbank. A montekarlói játékbank március 31-én zárta le üzleti évét, amelyben az előző év 63 milliójánál szemben 83 millió frank tiszta jövedelme mutat ki. A játékbank részvényes i 140 százalékos osztalékot: minden 500 frankos részvény után 700 frankot kapnak.

— A francia főrabbi is tagja a frankmentő bizottságnak. Párisból jelentik: Az a bizottság, amely a frank megmentésére megindult önkéntes gyűjtéseket eszközöl, Doumergue köztársasági elnök tiszteletbeli elnöksége és Joffre marsall elnöksége alatt fog működni. Tagjai lesznek a párisi érsek, a franciaországi főrabbi és Jouhaux, a szocialista szakszervezetek vezértitkára.

— Esküvőjének éjszakáján meghalt egy debreceni kereskedő. Debrecenből jelentik: Klein Ignác Csapó utcai fűszernagykereskedő 35 éves Daniél nevű fia esküvője éjszakáján hirtelen meghalt. Az esküvő a Katz család házában igen jó hangulatban folyt le. A vacsora után az ifjú pár elment Klein Dávid szüleinek lakására, ahol elfogyasztottak egy eszeze teát. Ezután a fiatal pár visszavonult. Alig tartózkodtak néhány percig a szobában, amikor az új asszony rémülten rohant ki a folyosóra és az előszobai örmöszőlőknek elpanaszolta, hogy férjének valami baja van, mert hirtelen összeesett és nem mozdul. Nyomban orvost hívtak, aki megállapította, hogy Klein Danielt szívizélhűdés érte és nyomban meghalt.

Nagy
harisnyavásár

mélyen
leszállított
árakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 30
Flohri harisnya, minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 129

Blatt

Főtér 13. szám

Divatkönyvekben és kötöttárakban orlani választék.

KÖZGAZDASÁG

Ellenséges kampány indult meg a lej ellen

A „Newyork Times“ infláció rémével ijesztli a külföldi pénzplacokat

(Bucuresti Bukarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kormánykörökben nagy megütözéssel látják, hogy a külföldi lapokban erős kampány indult meg az ország pénzügyi helyzete ellen. Különösen a „Newyork Times“ látja sötétnek az ország pénzügyi helyzetét, amit az alábbi cikk is bizonyít:

„Románia pénzügyi helyzete rendkívül rossz — írja a lap — sőt legjobban jellemez az, hogy ma már fél dollárért 120 lejen felüli összeget fizetnek, sőt amint az előjelekből látni lehet, a lej zuhanása ennél még nem állott meg. A lap figyelmezteti a pénzügyi köröket, hogy Romániának nyújtandó kölcsönöknél legyenek óvatossá, mert Romániában újabb hatalmas infláció következik.

Ausztriában közzétették az első aranymérlegeket

A nagybankok 50—75 millió schillingben állapítják meg vagyonukat

(Bécs, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák törvényes rendelkezések szerint ez év június 30 án jár le az aranymérlegek közzétételének határideje. Ausztriában a részvénytársaságok meglehetősen huzódna az aranymérlegek közzétételétől, mert úgy az ipari vállalatok, mint a kisbankok az elszegényedésről tesznek bizonyosságot. A bécsi nagybankok közül eddig még egyetlenegy sem tette közzé az aranymérleget, azonban beavatott pénzügyi körökben az a vélemény, hogy az igazi nagybankok, mint a Wiener Bankverein, a Bodenkreditanstalt, a Kreditanstalt és a Niederrösterreichische Escompte Gesellschaft tiszta vagyonukat legalább 50 és legfeljebb 75 millió schillingben fogják megállapítani. Ezt a tiszta vagyont fogják részvénytökére és tartalékalapra felosztani.

E között a két szélső érték között fog mozogni a tekintetbe jövő bankok aranyvagyon, a tényleges aktívához és ahhoz a kívánsághoz simulva, hogy a titkos tartalékolást milyen mértékben kívánják gyakorolni. A részvénytökének és a nyílt tartalékoknak egymáshoz való aránya is változni fog, aszerint, hogy milyen mértékben látják az egyes intézetek a jövedelmezőséget biztosítani. Általában az osztrák nagybankok ugyanolyan mértékben tudták csak átmenteni vagyonukat, mint a magyar intézetek és így a bécsi és budapesti nagybankok aranymérlege között általában igen kevés eltérés fog mutatkozni.

Az osztrák ipari vállalatok már egymásután lépnek a nyilvánosság elé aranymérlegeikkel. Így a Schoeller féle bécsi és ebenfurti gőzmalomok 15 schillingben állapították meg alaptökéjüket és 1.44 millióschillingben tartalékalapjukat. Az Alpine Vegyipari Rt. 400 millió koronás alaptökéjét egymillióschillingre alakította át, a tartalékalapot pedig 119.000 schillingben állapította meg. A bécsi Korona Kenyérgyár 600.000 schillingben állapította meg részvénytökéjét, amely eddig 400 millió korona volt és 585.000 schillinget helyeztek a tartalékalapba. A stájerországi kasza-művek alaptökéjét 46 millió koronáról 2 millióschillingre alakították át, míg 1.58 millió schillinget tartalékalapba helyeztek.

Hétfőn tartja ülését a vámrevíziós bizottság. Bukarestből jelentik: Közöltük, hogy csütörtök este összeült az import-vámdíjakat felülvizsgáló bizottság. Az ülésen a vámtarifák első 12 szakaszával foglalkoztak, amelyek a fémcikkre vonatkoznak. Az ülés folyamán a pénzügyminisztérium delegáltjai megállapították, hogy az iparos és kereskedő kiküldöttek nem rendelkeznek a tárgyalásban levő vámcikkre vonatkozó statisztikai és informatív jellegű adatokkal és ezért a felülvizsgáló bizottság további munkáját hétfő délutánig fel függesztette. A kitűzött időpontig az ipar és kereskedelemügyi minisztérium, valamint a pénzügyminisztérium szervei a felülvizsgáló bizottság műszaki tanácsosaival együtt meg kell állapítsák a következőket: Az áruk vámegységértéke a belföldi termelés árához viszonyítva. Az áruk vámegységértéke a világkereskedelem-

ben. Minden egyes cikk belföldi termelési statisztikája. Az utóbbi években importált cikkek mennyisége. Egységperentes vámvédelem a cikkekre 1926 április elsejéig, valamint az iparosok és kereskedők által kért vámvédelem indokait.

Becserélik az e'rongyolódott bankjegyeket. A Banca Nationala kolozsvári fiókja tudatja a közönséggel, hogy az elhasznált és e'rongyolódott bankjegyeket, a jelen tudósítás megjelenésétől számítandó 3 hónap alatt, becseréli. Az eljárás megkönnyítése, rendszeressé tételé végett az érdekelteket a következőkre nézve kívánja tájékoztatni: Az elhasznált, csontatlan bankjegyeket, kategóriáiknak megfelelően, 100-anként, vagy ennél kisebb számban, számlapjaikkal felfelé kell összecsomagolni és a kötegszalagra rá kell írni, hogy hány darabot tartalmaz. A több töredékből összetett bankjegyeket szét kell ragasztani és félbankjegyek gysnánt előmutatni. A számlányos bankjegyeket külön kell benyújtani. Azokhoz a bankjegyekhez, amelyekből egynegyedrészénél több hiányzik, tiszta fehér papírt kell ragasztani és erre a tulajdonos nevét és lakáscímét olvashatóan kell ráírni. A ragasztás csak a hátsólspon történjék, hogy az előlapon levő számok igazolhatók legyenek.

Megnyílt a budapesti mintavásár. Budapesti jelentik: Ünnepléses kere ez közt nyitották meg a budapesti nemzetközi mintavásárt. Az ünnepléses megnyitáson Horthy kormányzó is résztvett, a kereskedelmi és iparkamara nevében pedig Bellating Artur mondott beszédet. A mintavásár 17-től 25 ikéig marad nyitva.

Német jóvátételi vagonokat kapunk. Bukarestből jelen is: Panescu CFR igazgató, aki annak a bizottságnak az elnöke, amely Németországtól a jóvátételiszámla terhére Romániának juttatott vasuti anyagokat elveszi, Berlinből hazaérkezett, hogy megállapítsák a május-tól novemberig nekünk járó vasuti anyagok kvótáját.

Német-román kereskedelmi kamara alakul. Bukarestből jelentik: Románia berlini meghatalmazott minisztere hosszasan tárgyalt a német kormányval a német-román kereskedelmi kamara felállítására ügyben.

Királyi kitüntetések Aradon. Aradról jelentik: Ötletége Ferdinand király az ipar és kereskedelem terén szerzett közgazdasági érdemeiért Kártén Aladar bankigazgatót, Wiesel Jenő fatermelőt és Goldschmidt Sándor bankárt a „Meritul Comert si Industrial“ I. osztályu érdemrendjével Kornis Zsigmond fakereskedő pedig a „Meritul Comert si Industrial“ II. osztályu érdemrendjével tüntette ki.

Festőmunkások kollektívszerződés tárgyalása. A kolozsvári munkaügyi inspektorátusnál e hó 20 án kezdik meg a festőmunkások kollektívszerződés tárgyalását. Miatán a munkások és munkaadók között előreláthatólag nem fognak felmerülni súlyosabb természetű differenciák, az újszerződést rövidesen megkötik.

Vidéki amatőrfényképezők körének arjegyzékét
POLITZER
fotóáruházától Carel-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

TÓZSDE

Április 17 én

A lej Zárlatban 212 00, Párisban 12-05, Bécsben —, Bécseben —.

Kolozsvár. Az erős keresletre ma megtelelő kínálat jelentkezett a pénzpiacon. A tendencia továbbra is szilárd. Az árfolyamok a következők:

Bécs 34 85—34 95 Prága 7 30—7 35 Budapest 287—290, Páris 8 35—8 40 Zürich 47 45—47 80, Newyork 246 00—247 00, London 1197—1203, Milánó 9 90—10 00.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 30, Amsterdam 207 90, Newyork 518 25, London 2519 00, Páris 1735 00, Milánó 2083 00, Prága 1535 00, Budapest 72 50, Belgrád 9 20, Bukarest 212 50, Varsó 55 50, Bécs 73 10.

Bukarest. Dvizák: Páris 8 30, Berlin 58 85, London 1200, Newyork 246 50, Milánó 9 94 Zürich 47 60, Bécs 34 80, Prága 7 30, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9 00, német márka 58 00, leva 1 72, török lira 120, font sterling 1190, francia frank 8 50, svájci frank 47 00, olasz lira 9 85, drachma 2 85, dinár 429, dollár 245 50, lengyel forint 30 00, osztrák schilling 34 50, magyar korona 34 50, cseh korona 7 80, belga frank —, holland forint —.

UJ helyiségbe költözött

Dental Depot

Fogorvosi berendezések, műszerek és anyagok. Fogászati arany, forrasztó és platina garantált minőségben. Veszek régi fogszorókat, aranyat, platinát legmagasabb ában.

Díjtalan állásközvetítés technikusoknak.

Carol Springer

Cluj, Generala-palota

Strada N. Jorja (Jókai utca) 3 szám. Ezelőtt Calca Victoriei (Kossuth L.-u.) 43.

Select-mozgó

★
A kis Jack

A híres francia író Alphons Daudet híres regénye után. Jean Forest, a franciák Jackie Cooganja a címszerepben.

Uranla-mozgó

★
Blood kapitány

Raphael Sabatini páratlanul kalandos története. A főszerepben Warren Kerrigan.

A pallo-mozgó

★
A GYILKOS

Nagy kalandordráma, 5 felvonásban. Enid Bennea a főszerepben.

Figyelem!

Kárpitosok és kocsigyártók kellékeit legolcsóbban **Back Bernát** áruházában szereshetik be. Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.

Telefon 955

avatott vigtel hosszu Szerdán kedves. jón Renaissance hónapig. M Gizi játsza. Faust. drámai kölcsönadatos vári színház próbák után dalmi és sz tudja legjob hogy a csoc

„Franeck“

Ezt a szócskát mindig hozzá kell fűznie akkor, amikor Ön a valódi **Franeck** kávépótlékot kívánja . . . Miért? . . . Hogy mást ne kapjon! Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre a „kávédarálóra“.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ y színházi iroda közleményei

Marika. Zsigmondy István Budapestben nagy sikert aratott vígjátékában, a Marika c. színdarabtanulmánytől hosszú idő után Táray Ferenc Kolozsvárra. — Szerdán lesz a bemutatója ennek a hallatlanul kelvős, jótíz vígjátékának, melyet Budapestben a Renaissance-színházban játszottak több mint egy hónapig. Marika kedves és hálás szerepét Marsy Gizi játssza.

Faust. Végre teljesen kézen áll a hatalmas drámai költemény a repris előadására Goethe e csodálatos költeménye 15 éve nem volt a kolozsvári színház műsorán és most hosszú hetekig tartó próbák után immár műsorába vette a színház. Irodalmi és színpadi értékét a kolozsvári közönség tudja legjobban méltányolni, akiknek régi óhaja, hogy a csodálatos tragédiát újra színpadon láthassák.

Regény-előadások

Vasárnap fél 3 óra: Ártatlan Zuzsi (Operett repris új szerkesztéssel és új betanulással. Lengyel Irén, Neményi László, Ihász Aladár. Sorozat 343)

Vasárnap 6 óra: Dr. Szabó Juci (Ujdonság 4. rész. Pórlilivel. Rendes helyárakkal. Sorozat 344.)

Vasárnap este háromnegyed 9 óra: Frásbita. (Karácsonyi Hív, László Andorral, Ihász Aladárral. Berletzűzet. Sorozat 345)

Hétfő: Dr. Szabó Juci (Berletzűzetben. Sorozat 346)

Hétfő: Faust (A tégdéli első része. Új betanulással és új szereposztással. Isáky Margit vendégszereplésével. Premierberlet 52 sz. Sorozat 347)

Szerda: MARIKA (Ujdonság először, Táray f. l. lépésével Rendes helyárakkal. Premierberlet 53 sz. Sorozat 348)

Utóéjtelmi 8 óra: Marika (Táray f. l. lépésével. Napibérlet 107 sz. A. Sorozat 349)

Utóéjtelmi 11 óra: Rigoletto (A magyar zene-konzervatórium előadása. Rendes helyárakkal. Sorozat 350)

Péntek d. u. 4 óra: Miami (Operett, 8. adás. Lengyel Irén, Neményi László, Ihász Aladárral. Sorozat 351)

Péntek este 8 óra: Aladdin (Operett, 14. adás. Karácsonyi Hív, Neményi László, Ihász Aladárral. Sorozat 352)

Szombat d. u. 4 óra: Botcsinella doktor és pártfogók (Itjűségi előadás, igen olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi Istvánnal. Bevezető előadás t. t. Kiss Ernő társ. Sorozat 353)

Szombat este fél 9 óra: Marika (3. adás. Táray Ferenc f. l. lépésével. Napibérlet 108 sz. B. Sorozat 354)

Vasárnap d. u. fél 3 óra: Ezüstszíri (Karácsonyi Hív, Neményi László, Ihász Aladárral. A III-ik tel. vezetésben László Andor multó jelenete Pusztás Béla zenekarának kísérete mellett. Lezállított helyárakkal. Sorozat 355)

Vasárnap d. u. 6 óra: Marika (Táray f. l. lépésével. Rendes helyárakkal. Sorozat 356)

Vasárnap este háromnegyed 9 óra: Annabál (Lengyel Irén, László, Ihász Aladár. Rendes helyárakkal. Napibérlet 109 sz. A. Sorozat 357)

Hétfő fél 8 óra: A szerelem és halál játéka (Táray f. l. lépésével. Rendes helyárakkal. Napibérlet 110 sz. B. Sorozat 358)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Hétfő 10 óra: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Egy mérsékelttel emelt helyárakkal. Premierberlet 54 sz. Sorozat 359)

Tökéletesen berendezett és felszerelt temesvári

gyár

mely luxus- és szükségleti cikkeket készít

szép haszonnal

előnyös feltételek mellett

eladó.

Felvilágosítás kapható Temesvár III. Bulevarján Carol No I 52.

RÓTH

cipész-nél
Szép-u. 2. sz.
alatt 6 zúlnak
a legújabb
div-u
cipő-
különlegessé-
gek.

A tavaszi és nyári divat

ruha- és kabát-anyagok
exclusiv választékban

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruházában,
Cluj, Piața Unirii No 12.

Üzletelhelyezés miatt

minden elfogadható árban eladó: antik bútorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberger J. régiségkereskedésben
Cluj, Str. Memorandului (Unio-u) 25.

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

Férfi-szalmakalap tisztítás

Fehér Cluj
júnyoson, izlélesen
Strada Memorandului
(v. Unio-utca) No 21

Hirdessen az Uj Keletben

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען
קרינימ אללערלייא ועלכווארען
מאכט-מאקסטעס ועודען פרעמדע פער נאכמאכע
פערקווארטן. פרייזקראנט אונד הכשר און פערלאנגע

Hélg, eim! Vetelkotelezzettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőiakalap üzlet ujdonságait. Selyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban

Cluj, Calea Regia Ferdinand 8.

Telefon 446

SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Főter)
Tárgu-Mareș

Sifonfelgyár

és nikkelező telep. Szikvizés és kracherlis tüvegek, valamint mindenféle gumik gyári ráttára. Üvegvédőcs. Régi fejek átutítása a legelőnyösebb árban.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL“

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marta

kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az **Mindenütt kapható.** [tartalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felírásu a valódi.]

Keszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Mareș a dei egyedüru **Glanzman**
Asolf ilatszerár **Str. Bog Voda 40**

A zernesti cellulosa gyár képviselője és gyári lerakata

Hartig és Hienz

Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 118.
Ugyanot csomagolópapír is kapható

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Eladó ipartelep épületekkel, felszerelésekkel, elfoglalható 3 esetleg 5 szobás lakással — Vételár 1.000.000 lei, kedvező fizetési feltételek. Bővebbet dr. Zoltán Károly ügyvéd, Oradea, Printul Caro 4. 993

1200 d-b javított vázonsó: ár eladó. — Simon, Oradea, Szarvasor 1 996

Keresek azonnalra fellélen intelligens, németül beszélő izraelita urinőt két gyermek mellet, ki a háztartás vezetését is vállalná. Ajánlatok öv. Dávid Hermán, Petrosani — küldendők. 990

Sodronyozott vas kötelet 6x6-os, utazáshoz, megételre keres ifj. Fruchter Lázár, Viseul de sus 980

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi tudományos, közgazdasági cikkek, prospektusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készítenek. Folytatás Friedmann könyvkereskedésben, Főter. 842

HUNWALD

Cluj, Bír. Vlahuta (vol. Soljai-u.) 3. Telefon 147

Üvegiszoldó és tükrögyár. Táblavég raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafonozása 100%

Két urilány lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál a Főter. kö. eleben Cim a kiadóban.

ארטה כשר

PENSIO

Szovátán.

Szovátán fűrdőn június 1-én, az István-szállóval szemben, a főúton épült villában szigorúan orth., a legényesebb igényeket is ki elégítő nri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicsoanma tin.

Pályázat

A fogarasi izraelita hitközség a következő állásokra pályázatot hirdet:
1. Egy kántor, ki e yszersmind שוהט ובורק בעל קורה ומורה
2. Egy második שוהט ובורק בעל קורה ומורה
Az állásra pályázók bizonyítványukat, ort és cs ládi körülményeit közöljék alórt hitközséggel.
J vadalma: ás megegyezés szerint. A meghívottak utik ltségét megtérítjük. A pályázat határideje április hó 30.
Fogaras, 1926. április hó 12-én.

Thierfeld Mór,
hitk. alelnök.

Engros. Detail
Börkereskedők, cipészek és csizmadiák figyelmébe!
Sajat érdekében keresse fel a

Kozák és Sámson

céget, Cluj, Sir. Regina Maria 9. (Deák F.-u.)

Tegyen próbarendelést!

Pontos és olcsó kiszolgálásunkról biztosítjuk. Ugyancsak itt megrendelhető a Merkur vegyszergyár „Perless-gloss” és „Apretura” bőrfényesítő készítményei. Minden más gyártmányt felülmúló fény és minőség tekintetében. Minden csizmadiaának és cipésznek elsőrangú érdeke, hogy kizárólag a Merkur-féle Apreturát és Perless-glossot használja, amennyiben a színezett bőröknek teljesen visszadja az eredeti színét és fényét. Nem habzik kevés közben s így szeplős foltokat nem hagy maga után. — Kapható minden jóbb bőrkereskedésben. Viszont-eladónak nagy kedvezmény.
Telefon 7-59.

Uj könyvek.

Bashkirtseff Maria naplója	190
intim vallomásai I.	190
„ „ „ II.	212
„ „ „ III.	225
„ „ „ kötet	285
Bourroghs: A mars herceg öje	220
Andrej Bjeli: Az ezüst galamb	322
Courths M.: Mindent legyőz a szerelem	92
Bodoni: Husz éves	50
Hajnal László: Magános éjszaka (Versek)	100
Wilde: Salome	176
— Lady Windermare	132
Gogoly: Mirgorod I-II	264
Karinthy: Hököm színház	160
Zuccoli: Kif Tebbi	290
Gorkij összegyűjtött munkái	176
Moliere összegyűjtött munkái	176
Lengyel Menyhért: Mária	110
Maupassant: Egy élet	311
Courths Mahler: Bo-dog akarok lenni..	88
— Az ig zi szerelem	132
Molnár Ferenc: Riviera (Vígjáték)	97
— Ketten beszélnek	154
— Egy gazdátlan csónak története	154
— Muzsika	176
Dekobra: A hálókoscsk anygala	220
G. Dávid Margit: A szerelmek városa..	150
Dumas: A három testőr	
I. A három testőr	
II. Husz év múlva	
III. Bragelome Vicomte	
IV. Agellone Vicomte	1200
— A király a vérpádon	225
— A Monsoreau hölgy	250
— Páris mohikánj i	270
— Király és bolondja	300
France: A Föld élete	250
— „ (kötve)	300
Günther: A szent meg a rajongója I-II	550
Jack Londonné: Jack London élete...	375
Jack London: A nagy ház asszonykája	220
— Az éneklő kutya	220
Lagerlöf: He'ga, Marianna	132
— A császár	132
Milliók könyve: Rieder Haggard: A paván nő	30
Pompadour marquise szerelmi élete	30
Oroy Emma br: Ferencz József gyertyatartói	30
Ossendowsky: Állatok, istenek, emberek	440
Pásztor Árpád: Végig az uton	176
Morris Rosenfeld: A nyomor dalaiból	150
Unamuno: A köd	132
Upton Sinclair: Az ács fiának neveznek engem	150
Tábory Róbert: Hóvár	44
Rider Haggard: Salamon király kincse	176
H. G. Wells: Ugh Lomi	106
— Az istenek eledele	150
(Kötve)	220
Zola: Claude vallomása	138
Bonkalo: Az orosz irodalom története I-II.	350
Euken: A jelenkori vallásbölcselet főkérdései	151
France: A Föld élete	250
Kötve	300

Kaphatók az

Uj Kelet könyvostályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes beiktatása mellett

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIATA UNIRII No. 7.

Saját tőkéi: 48.000.000 lej.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.

Áruktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít. Safe deposit. Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.